

S. Sayısı : 269

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 sayılı kanunla 1890 , 1380 ve 2882 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve İktisad, Maliye, Adliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/830)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1937

24 - V - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 19 - V - 1937 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekâlet vekili
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

2395 numaralı kazanç vergisi kanunu, 755 numaralı eski kazanç vergisi kanununa nazaran, tatbikat vaziyetlerini daha iyi kavrayan hükümleri muhtevi bulunmakla beraber; tamamen tekemmül etmiş addedilemez.

Kanunun daha müttekâmil bir hale getirilmesi ve bilhassa iktisadî şartların yeniden yarattığı vaziyetleri daha âdil esaslara bağlaması için bir çok hükümlerinin tadil ve ıslahı icab etmektedir. Kanuna âdetâ yeni bir çehre verecek olan ve bilhassa hâlen cari vergi nisbetlerinin iktisadî icablara daha uygun ve mükellef cebhesinden bazı ahvalde tadil ve tahlifleri ve aynı zamanda mükellef ve Hazine hukukunun daha müemmen bir hale konması emrinde bazı tedbirleri istihdaf eyleyen bu tadilâtın heyeti umumiyesi, uzun etütler neticesinde hazırlanmakta olan vasıtasız vergiler kanunu lâyihasının kazanç vergisine aid kısmı mahsusunda yer almıştır. Ancak, bu lâyiha diğer vasıtasız vergilerimizi de ihtiva ettiğinden Meclisi Âlice müzakere ve intacı zamana mütevakıf olduğu nazarı itibare almarak kazanç vergisi kanununu alâkadar eden tadilâtın müstacel mahiyet arzedenlerin daha az bir zaman zarfında kanuniyet kesbetmesini teminen işbu lâyiha tanzim ve takdim kılınmıştır.

Kanun lâyihasının hulâsaten mevzuu:

Eski kanunda tarifi yapılmayan ve tatbikatta büyük müşkilât ve ihtilâflara meydan veren taahhüdün tarifi ve iltibas ve tedahüllere meydan veren ibarelerin tashihi, kazancı az olan amele ve işçilere vergi muafiyeti tanınması, sayyar satıcılar ile bir kısım işçilerin vergilerinin tahfifi, memleketimize gelecek ecebî artis ve temsil heyetlerinin vergilerinin haddi mutedile indirilmesi, limited, kolektif ve eshamsız komandit ve kâr dağıtan kooperatif şirketlere aid vergilerin anonim şirketlerde olduğu gibi şeriklerin hissesine düşen kârdan hesaplanması esasının kabulüne sermaye teşekküllerinin teşviki ve bu suretle vergi nisbetinde bir tahfif yapılması, mükelleflere kazanç vergisine mümasil vergilerin tediyesinde şekil noktasından teshilât irası, gerek Hazinesinin gerekse mükellefin hukukunu daha müemmen ve mazbut bir hale koymağa yarayacak

daha bazı tedabirden ibaret olub bunlardan her biri hakkında aşağıda birer, birer izahat arz edilmiştir.

1 - Elyevm tatbik edilmekte olan hükümlere göre anonim ve eshamlı şirketler, safi kazançları üzerinden % 11 nisbetinde nisbî bir vergiye tâbi tutulmuş oldukları halde bunlar haricinde kalan limited, komandit ve kazanç dağıtan kooperatif şirketleri elde ettikleri safi kazancın heyeti umumiyesi üzerinden % 12 den % 30 a kadar giden müterakki nisbette bir vergi ile teklif olunmuşlardır. Bu günkü mevzuat küçük sermayeleri bir araya toplamak suretile büyük teşebbüsler başaran anonim ve eshamlı şirketlerin himayesini istihdaf etmiş olmakla beraber, yine iktisadî zaruretle vucud bulmuş olan ve her memlekette olduğu gibi memleketimizde de adedleri günden güne artmakta bulunan limited şirketler de bu himayeye muhtaç vaziyettedirler. Aynı esastan mülhem ve yalnız biri eshamlı diğeri eshama gayri münkasem olan mahdud mesuliyetli iki şirketten birinin nisbî vergiye tâbi tutularak, her şerike isabet eden hisse üzerinden mükellef kılınması, diğerrinin umumî kâr üzerinden ve müterakki nisbette vergiye tâbi tutulması, tatbikatta ikincilerden, birincilere nazaran bir misli fazla vergi alınması neticesini tevliid etmektedir.

Diğerr taraftan, aynı şekilde müterakki nisbete tâbi tutulan kollektif şirketlerde, vergi her şerikin hissesine isabet eden miktar üzerinden alınmakta olduğundan, aynı miktarda kazanç temin eden bir kollektif şirketle, bir limited şirketin azalarının ödedikleri vergiler arasında mühim farklar hâsıl olduğu gibi azasından bir kısmı kollektif şirket şürekâsı vaziyet ve mesuliyetinde bulunan adı komandit şirketlerin şürekâsile kollektif şirketlerin azaları arasında da aynı farklar bulunmaktadır. Kazanç vergisi muvacehesinde kollektif şirketler daha ziyade adı ferd mesabesinde telâkki edilmişlerdir. Komandit şirketler de aşağı yukarı aynı vasıftadırlar. Binaenaleyh bu iki nevi şirket arasında da mükellefiyet noktasından fark ihdası bariz adaletsizliklere sebep olmaktadır.

Kooperatif şirketlere gelince; bu kabil şirketlerden esasen kâr tevzi etmeyenler, vergiden muaf tutulmuş olub kâr tevzi edenlerin diğerrleri meyanında aynı himayeden müstefid edilmeleri bunların teşvik ve terğibi noktasından faydalı bulunmuş olduğundan, gerek limited ve adı komandit, gerek kooperatif şirketlerin vergileri her şerike isabet eden hisse üzerinden hesaplanmasını mümkün kılmak üzere 4 nevi maddenin 2 numaralı bendinin (B) fıkrası değiştirilmiştir.

Ancak bu tadil ile mezkûr şirketlere, bu gün ödemekte oldukları vergilere nazaran aşağı yukarı yarı yarıya bir muafiyet bahşedilmiş olacağından muafiyeti bu kadar tevsi etmek te ferdî teşebbüslere nazaran daha büyük sermayeli ve iş hacmi itibarile daha büyük teşekkülleri, daha az miktarda vergiye tâbi tutmak neticesini vereceğinden buna da mahal kalmamak ve bu suretle bir taraftan himaye maksadını istihsal ederken bir taraftan teklif adaletini de ihmal etmemiş olmak üzere bu şirketlerin vergi nisbetleri % 12 yerine % 15 den başlatılmak eiheti iltizam olunmuş ve kanununun 32-nci maddesi bu maksadla tadil edilmiştir. Bu gün 5 000 liraya kadar olan kazançlardan % 12, ve 5001 liradan 10 000 liraya kadar olan kazançlardan % 15 nisbetinde vergi alınmakta iken bu tadil ile mevzubahs şirketlerin 10 000 liraya kadar olan kazançlarından % 15 nisbetinde vergi alınacaktır.

Ancak vergi her şerikin hissesine isabet eden miktara göre hesaplanacağından, bu tadille dahi mezkûr şirketlere yine mühim bir vergi tahfifi yapılmış olacaktır. 50 000 lira safi kâr temin etmiş olan ve beş şerikten teşekkül eden bir limi ted şirket bu gün:

5 000	lira	için	% 12	den	600
5 000	»	»	% 15	»	750
10 000	»	»	% 20	»	2 000
30 000	»	»	% 25	»	7 500
					10 850 lira

vergi vermekte ve bundan her şerikin hissesine 2170 lira vergi isabet etmekte iken yeni tertibe göre aynı şerikler kendi hisselerine düşen kârdan vergi vereceklerine göre 10 000 lira için % 15 den 1 500 lira vergi ödeyeceklerdir. Görülüyor ki yeni tertibe bu şirketlere aşağı yukarı % 30 nisbetinde bir tahfif yapılmış olmaktadır.

2 — Mütעהhidlere aid kazanç vergisinin mazbut bir şekilde alınmasını temin için kanunun 8 nci maddesinde tadad olunan daire ve müesseselere mal satmış veya iş görmüş olmak hasebile kendilerine bir istihkak tanman eşhasın vergileri işbu istihkakın tediyesi sırasında istifade edilmek esası vae edilmiş iken mezkûr maddede zikri geçen mültezim tâbirinin, Hükûmetle iltizam mukavelesi yapan ve bu itibarla Hazineye bir bedel tediyeye etmek mevkiinde bulunan teşebbüs erbabına aid kazanç vergisinde 8 nci maddenin mabihüttatbik olması lâzım geldiği mütalea ve içtihatlarına meydan verdiği görülmektedir Mültezimler mevzubahs 8 nci maddenin dairei şumulüne giren mütעהhidler gibi bir bedel almak vaziyetinde değil, bunun tamamen aksine olarak Hazineye bir bedel ödemek mevkiinde buldukları cihetle kendilerinin yukarıda izah olunan esasa binaen mütעהhidler hakkında istisnaî bir hüküm ihtiva eden 8 nci madde ile alâkaları olmadığı aşikârdır. Bu sebeble maddedeki mültezim tâbirinin çıkarılması lâzım gelmiştir. Bundan başka maddede geçen (Taahhüdde bulunmak tâbiri, hangi nevi işlerin taahhüd sayılacağını tayin emrinde dar ve geniş mânalarda anlaşılmağa müsaid bulunduğundan vergi bakımından taahhüdün tarifi icab etmiş ve mecmu bedeli 500 liradan aşağı müteferrik mübayaa ve işlerin taahhüd mahiyetinde olmaktan ziyade lâalettayin yapılan bir alış veriş şeklinde telâkkisi tatbikatta kolaylığı mucib olacağı düşünülerek bu hadden yukarı miktarda bir bedelle girişilen işlerin kazanç vergisi bakımından taahhüd sayılması muvafık görülmüştür. Lâyihamın 1 nci maddesinin ilk fıkrası bu maksadlarla yazılmıştır.

3 — Kanunun 37 nci maddesinin (B) fıkrası mucibince seyyar sanat erbabı gündelik gayrisafi kazançlarının 12 misli vergiye tâbi olduğu halde, seyyar satıcıları, işçiler ve hammallar bu fıkroda yazılı olmadığından (C) fıkrasına ithal edilerek bunların gündelik gayrisafi kazançlarının 20 misli vergi alınmaktadır. Sermaye denecek parası bulunmayan ve sayinin iradile geçinen seyyar satıcıların, (B) fıkrasına girmeyen işçi, amele ve hammalların bir sınıfta tevhibi ve vergilerinin de biraz tahfifi gayesile gündelik kazançlarının on misli üzerinden ve faaliyetlerinde kısmen sermayelerinin de rolü olan nakil vasıtaları sahib veya müstecirleri ve vapur lokanta ve büfelerini işletenler ve kabızmal ve madrabazlarla kazanç vaziyetleri nisbeten müsaid olan dellâl, simsar, seyyar sanatkâr ve ustalar gündelik kazançlarının 12 misli üzerinden vergiye tâbi tutulmuştur. (Lâyiha: Madde (1) değışen 37 nci maddenin A ve B fıkraları).

4 — Kanunun 37 nci maddesine göre cenebi memleketlerden gelen artistlerin verdikleri temsillerden, bilet bedellerinden damğa resmi gibi resimlerle Darülaceze hissesi çıkarıldıktan sonra geriye kalan miktarın yüzde ellisi kazanç vergisi olarak alınmaktadır. Bu nisbet cenebi sanatkârların sahnelerimize iştirakini selbedecek mahiyette olduğu görülmüş ve milli kültüre hizmet etmek maksadile mezkûr vargi nisbeti % 5 gibi âdil ve maksada da uygun bir raddeye indirilmiştir. Diğer taraftan bu işle iştigal edenlerin, daha az vergi vermek gayesile, bilet bedellerini tenzil ederek temsil bedellerini kısmen konsomasyon bedeli şeklinde istifa etmek yoluna gittikleri görülmüş olduğundan lâyihamın birinci maddesinde değışen 37 nci maddenin (C) fıkrası buna mâni olacak şekilde tertib edilmiştir.

5 — 78 nci maddedeki «verginin tahakkuk ettirildiği malî yılın sonundan itibaren üç veya dört sene içinde tarhedilmeyen» hükmü yalnız ikmalen yapılacak tarhiyat müruruzamanına kabili tatbik bir manzarayı haiz olup, vergileri hiç tarhedilmemiş olan mükelleflerin tahakkuk etmiş bir vergisi olamayacağından ibarede maddî sehiv neticesi olarak görülen «verginin tahakkuk ettirildiği» kaydının «verginin taallük ettiği» şekline tahvili suretile maddeye vuzuh verilmek istenilmiştir.

6 — 82 nci maddenin bu günkü şeklinde, 47 nci madde mucibince beyanname usulünü tercih edenlerin tâbi olacakları ruhsat tezkeresi harcı sarahaten tayin edilmemiş olduğundan bunların da diğer beyanname mükellefler gibi 25 liralık tezkere alacakları maddenin A fıkrasına ilâve edilmiş ve noter vazifesini gören adliye memurlarından noterler gibi 25 liralık ruhsat tezkeresi harcı alınması bu vazifeyi yapan memurlar için ağır geldiğinden bunların tezkere harçları da bir liraya indirilmiştir.

7 — Kanunun üçüncü maddesinin 16 nci fıkrasında Devlet memur ve müstahdemleri hakkında asgarî bir maaşet haddi gözetilerek kazanç vergisi muafiyeti verilmiş olduğundan aynı himayeden

müstefid edilmeleri muvafık görülen amele ve işçi sınıfı hakkında da asgarî maişet haddi tayin olunmuş ve bunu teminen üçüncü maddenin 16 nci fıkrasına bir hüküm eklenmiştir.

8 - Temin ettikleri kazançları iş mahallinin gayrisafi iratlarıyla ölçülmesine imkân olmayan ve gayrisafi iratları az mahallerde büyük işler yapan mükellefler 2395 numaralı kanunla doğrudan doğruya beyanname usulile ve safi kazançları üzerinden vergiye tâbi tutulmuş oldukları halde zümreye dahil bulunan ithalât ve ihracat tacirleri, kanunun 7 nci maddesinde yer almamış olduğundan tatbikatta yüzlerce lira kazanç temin etmekte olan bu sınıf ticaret erbabı, pek cüzî bir vergi ile mükellef tutulmaktadırlar. Her ne kadar işgal ettikleri mahallerin gayrisafi iratları 2 000 lirayı geçen bilûmum sanat ve ticaret erbabı beyanname usulile vergiye tâbi bulunmakta iseler de bu sınıf ticaret erbabı bilhassa İzmir, İstanbul gibi büyük ticaret merkezlerinde tahtı işgallerinde bulunan depoları muvazaa suretile müstahdemleri namına isticar ettirerek kendileri orada mallarını ücretle muhafaza ettiriyor mevkiine geçmek ve bu şekilde de beyanname usulünden kaçınmak yollarına sapmış olduklarından bu tarik ile de kendilerini hakikî kazançları üzerinden mükellef tutmağa imkân hâsıl olamamıştır. Bu itibarla kanunun bu boşluğunu doldurmak üzere 7 nci maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan mükellefler arasına ithalât ve ihracat ticaretile iştigal edenler de ithal olunmuştur.

9 - Gayri menkul mal alıp satmayı veya yaptırıp satmayı meslek ittihaz edenler hakkında da bir mükellefiyet hükmü bulunmadığından 7 nci maddenin ikinci fıkrasına ve bunların tutacakları defterlerin şekli hakkında da 15 nci maddeye ilâveler yapılmıştır. (Lâyiha: madde - 2, 15 nci maddeye eklenen D fıkrası).

10 — Kanunun 52, 61, 65 ve 70 nci maddeleri mucibince resen tarhiyat dolayısıyla Hazine namına vaki olacak itiraz hakkı, vilâyetlerde varidat müdürlerine verilmekte ve kararlar da onlara tebliğ edilmektedir. İstanbul şehrinin genişliği ve mükellef adedinin çokluğu dolayısıyla İstanbuldaki varidat müdürlerinin her mükellefin vergisini bizzat tetkik ederek icab edenler için itiraz hakkı kullanmaları büyük müşkilât tevliid etmektedir. Esasen İstanbul vilâyeti varidat müdürleri, maliye teşkilât kanunu mucibince vazife ve mesuliyet bakımından diğer vilâyetler varidat müdürlerinden farklı ahkâma tâbi bulundurulmuş ve tahakkuk memurluğu sıfatı İstanbulda maliye tahakkuk şubeleri şefliklerine tevcih edilmiş olduğundan hem teşkilât kanunu hükümlerile telif edilmesi hem de Hazine namına yapılacak itirazların sürat ve selâmetle cereyanı için İstanbulda bu vazifelerin şube şeflerince yapılması daha muvafık olacağı düşünülmüş 52, 61, 65 ve 70 nci maddelere bunu temin edecek hükümler ilâve edilmiştir.

11 — Aynı şehir veya kasaba dahilinde iş yerlerinin değiştirilmesi, işi bırakıp yeniden işe başlamak hükmünde sayılamıyacağından bu cihet tazvih ve bu tebedüllere aid tarhiyatın sureti icrasını tayin maksadile 55, 58 nci maddelere birer fıkra eklenmiştir.

12 — İstanbul ve Ankara gibi muvazzaf itiraz komisyonları teşkil edilmiş olan yerlerde icab ve imkâna göre mülhak kazalara aid itiraz evrakının da bu komisyonlar tarafından tetkikini temin maksadile kanunun 63 ncü maddesine bir fıkra eklenmiştir.

13 — 2395 numaralı kanunun 61 nci maddesi mucibince mükellefler, beyannameye müstenid ilk tarhiyat hariç olmak üzere, ihbarnamenin tebliğinden itibaren 30 gün içinde tarholunan vergiye itiraz edebilirler. Kanunun umumî hükümlerine göre itiraza tâbi vergilerin, esas itibarile, itiraz müddeti olan 30 gün geçmedikçe ve itiraz halinde tetkiki itiraz komisyonu tarafından tasdik edilmedikçe tahsili cihetine gidilememektedir. Kanunun vazettiği bu esas icabı olarak, tarholunan vergiye itiraz eden mükelleflerin vergileri, itiraz etmeyen mükelleflerin vergilerinden en az beş, altı ay sonra tahsil edilebilmek imkânı hâsıl olmaktadır. Vergiye itiraz halinde, itiraz komisyonu tarafından karara bağlanmadıkça verginin tahsili cihetine gidilmemekte olması dolayısıyla, haklı bir sebep bulunmaksızın mahza tahsilâtı tehir maksadile tarhiyata itiraz eden bir çok mükelleflere tesadüf edilmektedir. Bilhassa büyük şehirlerde vergi mükellefiyeti ehemmiyetli bir kenmiyet teşkil eden mükellefler hiç olmazsa bu müddet zarfında vergi parasının başka işlerde kullanılmasını temin için kanunî bir sebep olmaksızın itiraz yoluna gitmektedirler. Bu gibi mükelleflerin itirazlarının haksız çıkması halinde her hangi bir muamele ile karşılaşmalarını,

itirazları çoğaltmakta ve haklı itirazlarda bulunan mükelleflerin işlerinin gecikmesine sebebiyet vermektedir. Haksız çıkan iddia sahiblerinden cüzi bir tazminat alınması, umumî hükümlerle kabul edilmiş bir esas olduğundan, vergi sahasında haksız itiraz sahiblerinden itiraz mercilerini fuzulen meşgul eyledikleri ve Hazine alacağına tehiri istifasına ve amme hizmetlerinin ifasında müşkülât zümürüne sebebiyet verdikleri nazarı itibare alınarak itirazın maksad ve mahiyetine göre ve muterizünbîh aslı vergiden binnetice ipka olunacak miktara inzıvam etmek üzere komisyonun takdir ettiği nisbette ve azamî % 10 a kadar ceza aranacağı hakkında 64 ncü maddeye bir fıkra eklenmiştir. Bu tedbirle yersiz itirazların önlenmesi ve komisyonların mesaisinin normal bir hale getirilmesi ve mükelleflerin yukarıda izah edilen şekilde tevessül ettikleri hüsnüniyete makrun olmayan hallere nihayet verilmek maksadı istihdaf olunmuştur.

14 — Hesab mütehasısı kullanılan yerlerde mektum vergiler hakkında Maliye müfettiş ve varidat kontrolör ve kontrol memurlarının da tetkikat yapabilmelerini temin maksadile 76 ncı maddeye bir fıkra ilâve olunmuştur.

15 - Hizmet erbabı istihkaklarından alınan iktisadi buhran, muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergileri kanunlarının bordro verme müddeti, şekli ve tediye zamanı hakkındaki hükümlerle kazanç vergisi kanununun bu kısım mükelleflere aid hükümleri bir birine uymamakta ve mükellefler için müşkilâtı mucib olmaktadır. Çümlesi aşağı yukarı aynı hükümler dairesinde tahakkuk ettirilerek tahsil olunan bu vergilere aid bordro verme ve tediye şekli ve zamanlarının tevhibi suretile bu müşkilâtın izalesi derpiş edilerek bu hususta ana kanun olan kazanç vergisi kanunu hükümleri esas tutulmak suretile bir madde tanzim olunmuştur. (Lâyiha : Madde - 3)

16 - Kazanç vergisi kanununun 72 nci maddesinde itiraz komisyonlarınca verilen kararların icrasını tehir hususunda temyiz komisyonuna salâhîyet verilmiş ve aynı salâhîyet 2430 numaralı muamele vergisi kanununun 18 nci maddesile bu vergi ve kezalik istihlâk vergisi kanununun 6 ncı maddesi delâletile de istihlâk vergisi hakkında kabul edilmiştir.

Bu üç mühim kanunda tehiri icra hususunda karar vermek salâhîyetinin temyiz komisyonuna bırakılmış olması vergi mevzuatımızda temyiz komisyonlarının tehiri icra taleplerini tetkik ve karara raptetmeğe salâhîyettar mercii mahsus tanınmış olduğu manasında bir esasın mevcudiyetini göstermektedir. Bununla beraber kanunlarında tehiri icraya salâhîyeti mahsusası olan merci gösterilmemiş vergi ve resimlerimiz de mevcuttur.

Diğer taraftan her tehiri icranın tahsiliemval kanununa müteallik bir hâdise teşkil ettiği ve halbuki tahsili emval kanununda tehiri icra kararı ittihazna salâhîyeti mahsusalı bir merci tanınmamış bulunduğu keyfiyeti hareket mebdai ittihaz edilmek suretile yapılan bir istintaç, bazı vergi kanunlarında itiraz komisyonu kararının tehiri icrasına karar vermek emrinde temyiz komisyonuna tanınan salâhîyetin ancak tahsilâtın muayyen bir safhasına müteallik ve binaenaleyh mevzîf ve mahdud bir manada olduğu ve bu şekilde bir salâhîyetin tehiri icra talebi için temyiz komisyonunun hususî ve yegâne merci telâkkisini icabettirecek mahiyette olmadığı tarzında bir telâkkiye mahal vermemektedir. Bu yolda bir telâkki kanunlarında tehiri icra merci ve şeraiti gösterilmiş bulunan vergilerde bile tehiri icra keyfiyetinin alelrlak tahsiliemvale müteallik bir mesele olarak her zaman mevzuubahs edilebileceği bahusus idarî kaza mercilerinde derece sırasını takibe lüzum görmeden de tehiri icra için karar talep ve ittihazı mümkün olduğu neticesine varmağı mümkün kılmaktadır. Halbuki böyle bir mutalea yukarıda izah edildiği veçhile vergi mevzuatımıza girmiş bulunan esasa külliyyen mugayir olduktan başka amme hizmetinin karşılıklarını teşkil eden Devlet varidatının muayyen taksitlerinde tahsil edilmemesini intaç ve Cümhuriyetin tediye intizamını temin hususunda takib ve temin eylediği büyük gayeyi esasından rencide ettiği izahattan varestedir.

Binaenaleyh böyle bir telâkki ve tatbikim bertaraf edilmesini ve aynı zamanda mükelleflerin itiraz haklarının emniyet ve intizam altında bulundurulmasını temin ve her nevi vergi ve rüsum için tehiri icraya karar vermek salâhîyetini haiz mercii mahsus bahsını ikmal ve itmam maksadile lâyihaya bir madde ilâve olunmuştur.

17 — İthalât ve ihracat tacirlerinin bu kanunla mükellefiyet şekilleri değiştirilerek beyanna-

me usulüne tâbi tutulmaları, bunlara ticarî defter tutmak ve beyanname vermek mecburiyetini tahmil etmiş ve kazanç vergisi de, geçmiş takvim yılı muameleleri üzerinden tarhedilmekte bulunmuş olduğundan bu mükelleflerin, yarısı geçmiş olan 1937 takvim yılı muamelelerinden ertesi sene vergi alınması, defterlerini senenin yarısından sonra tutmağa başlayacakları cihetle mümkün olamayacağından, bunların 1938 takvim yılından itibaren beyanname usulüne tabiiyetlerini teminen kanun projesine muvakkat bir madde ilâve edildiği gibi vergileri haziran zarfında toptan tahsil olunan şirketler hakkında tadilen tanzim olunan vergi nisbetlerinin de 1937 malî yılından başlatılmasını temin için diğer bir muvakkat madde tanzim edilmiştir.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/830

Karar No. 52

2 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında Maliye vekâleti tarafından hazırlanıp İera Vekilleri Heyetinin 19 - V - 1937 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası, geçen devreden beri encümenimizde bulunan Aydın sayısları Nazmi Topçuoğlunun yine 2395 numaralı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi ile birleştirilerek ve Maliye vekâleti Siyasî müsteşarı ve Varidat umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

2395 numaralı kazanç kanunu, tatbikatta iki büyük boşluk göstermiştir.

1 - Sabit gelirlî mükelleflerin yani maaş ve ücretle çalışanların vergisinde matrah aylık kazançlarıdır. Bu zümre dahilinde aynı kazançta malik olan yurtdaşın aynı nisbette vergi vermesi ve aynı müafiyetlerden istifadesi içtimai adaletin ve vergide müsavatsızlık esasıdır. Bu çok sade hakikata rağmen 2395 numaralı kanun mükellefin vergisini, çalıştığı yere göre gerek asıl ve gerekse müterakki nisbetini bir birinden hayli farklı olarak tayin ve tesbit ettiği gibi bir mükellef zümresi için kabul ettiği asgarî maişet payı vergi müafiyetini aynı zümreden olan diğer bir kısım için esirgemiştir.

2395 numaralı kanunun 38 nci maddesi:

Umumî, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen daire ve müesseselerden yapılan tediyelerde:

100	liraya kadar	% 5	
101 - 200	»	»	% 6
201 - 300	»	»	% 7
301 - 400	»	»	% 8
401 - 500	»	»	ve daha fazlası için % 9

ve yukarıda yazılı daire ve müesseseler haricinde kalan bilûnum hakikî ve hükmi şahıslar nezdinde çalışanlara yapılan tediyelerde de:

100 liraya kadar % 7

100 liradan yukarı için % 9

nisbetinde vergi alınır demektedir.

Yine 2395 numaralı kanunun 3 ncu maddesinin 16 nci fıkrasında:

Umumî, mülhak ve hususî bütçelerden yalnız ücret alıp bir ay içinde istihkakı yirmi lirayı geçmeyen kadro dahilindeki müstahdem ücretleri ile istihkak miktarı yüz lirayı geçmeyen maaşların yirmi lirası vergiden muaftır, der.

Kanunun bu hükmüne göre, yirmi lira aylıkla hususî bir müessesede kapırcılık eden bir yurtdaş 140 kuruş vergi verdiği halde umumî, hususî ve mülhak bütçe ile idare edilen bir yerde aynı ücretle çalışan diğer bir yurtdaş hiç vergi vermez.

Umumî, hususî ve mülhak bütçelerden elli lira maaş alan bir kimse maaşının yalnız 30 lirası üstünden yüzde beşten 150 kuruş vergi verdiği halde hususî bir müessesede çalışan ve yine elli lira maaş alan diğer bir kimse 350 kuruş kazanç vergisi verir.

Alâde işçi ayda beş veya on lira kazana-

çak bir iş bulduğu takdirde vergisinin nisbeti % 7 olduğu halde ayda 100 liraya kadar aylık alan bir Devlet memuru aylığının 20 lirası için hiç vergi vermediği gibi mütebaki 80 lirası için vergi nisbeti % 5 tir.

Kazanç kanununun 38 nci maddesi, 101 liradan 200 liraya kadar aylık alan bir Devlet memurunun vergi nisbetini % 6 olarak tesbit ettiği halde, 5 veya 10 lira kazanan bir işçi ile 30 - 40 lira aylık alan hususî müessesese memurunun vergi nisbetini % 7 den başlattırır.

2395 numaralı kanunun, sabit gelirli yurdaşlar vergi nisbet ve muafiyetleri bakımından yarattığı haksızlığı tebarüz ettiren yukarıdaki hesapların belâğati fazla izahatı lüzumsuz kılmaaktadır.

Sınıf ve zümre mücadelesini kabul etmeyen rejimimiz ve Yüksek Meclis, sınıf ve zümreler arasında adaletin tevzii ödevini üzerine almış bulunduğundan hiç bir sınıf düşüncesi altında bulunmaksızın ve sınıf içtimaî adalet prensibinden mülhem olarak işçinin hayat şartlarını yükseltecek kanunları çıkarırken ana prensiblerimize karşı görünen kazanç kanununun göze batan büyük boşluğunu ihmal etmek imkânsız gibidir.

Maliye vekâletinin bu boşluğu izah sadedinde gösterdiği anağıdaki deliller tamamen yerinde görülmekten uzaktır:

1 — 1929 senesinde Devlet memurları Barem kanunu çıkarılırken maaşların kazanç vergisini ihtiva etmemek esası üzerine hazırlandığı ve sonradan zaruretlerin zoru ile bu maaşlar üzerine yalnız kazanç vergisi değil daha ağır vergilerin konmuş olduğu,

2 — Bazı müesseselerdeki memurların Devlet memurlarına nazaran çok geniş mikyasta aldıkları maaşların ağır nisbette vergiye tâbi tutulmamasının hakîz olmayacağı.

2395 numaralı kanunun tanzimi sırasında hâkim olan psikolojinin izahı olan bu iki sebep bu gün için yersiz dahi olsa Maliye vekâletinin gelecek devrede Yüksek Meclise getirileceğini bildirdiği vasıtasız vergiler kanununun kazanç vergisi faslında aynı kuvvetle olmasa dahi yine az çok yer tutması ihtimaline binaen bu iki delilin kısaca tahlilini faydasız görmedik.

Kazanç vergisinde matrah mükellefin gündelik, aylık veya yıllık kazancıdır. Bir zümrenin aynı şekilde ve aynı şartlar içinde ve aynı

miktardaki kazancının gerek nisbetinde ve gerek müterakki kısmının basamaklarında fark gözetmek büyük haksızlık olur.

Bazı müesseselerde kabul üstü mahdut bir zümrenin yüksek maaşını vergi matrahlarında bir ölçü olarak kullanmak, objektif bir ölçü yerine hissi takdire geniş bir yer vermek olur. Barem kanununun Devlet memurlarına müstahak oldukları maaşın asgarisini vermesi Devlet memuriyeti haricinde kalan maaşlı içicilerin istihkakından fazla maaş veya ücret aldığından dolayı fazla vergi vermeleri lâzım geleceğini istintaca müsaîd değildir.

Bitaraf olarak düşünüldüğü takdirde Devlet memurluğu haricindeki içicilerin istihkak ve liyakatlarından fazla maaş almaları iddiasile fazla vergi vermelerini doğru görmek objektif ölçü yerine hissi ölçü koyma demektir ki, amma işlerinde bunun ne kadar tehlikeli olduğu izaha muhtaç değildir.

Bazı müesseselerde 300 - 500 - 1 000 ve hatta 2 000 memurun müstevfa maaş alması Devlet memurluğu haricindeki yüz binlerce işçiyi ilgilendiren bir vergi nisbetinde mühimce bir farka delil teşkil etmesi müsamaha ile görülmesi caiz olmayan bir şeydir.

Maliye vekâletinin hazırlamakta olduğu yeni vasıtasız vergiler kanunu lâyihasında aynı sınıf mükellefin aynı ölçü ile mükellefiyet nisbetini tayin etmesi temenniye şayan görülmüştür.

2395 numaralı kanunun elimizdeki tadil lâyihası da maatteessüf bu boşluğu dolduramamıştır. Bunun için iki çare vardır:

1 - Devlet memurları kazanç vergisi nisbetini hususî müesseselerde çalışan işçi vergisi nisbetine çekmek,

2 - Hususî müesseselerde çalışan içiciler vergi nisbetini Devlet memurları kazanç vergisi nisbetine indirmek,

Muvazene ve adâleti temin edecek bu iki tedbirin bu gün tatbikine imkân görülemezdir. Devlet memurlarının yeni bir vergiye tâbi tutulmasını bu günkü hayat pahalılığı şartları içinde mahzuru, izaha ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktır.

Hususî müesseselerde çalışan içiciler vergi nisbetinin indirilmesini bütçe bakımından tesiri Maliye vekâleti tarafından gösterilememiş ise de muvazaneli olarak kabul edilmiş olan 1937

bütçesinde ihmal edilemeyecek bir açık vermesi endişesi vardır.

Bu zarureti takdir eden Encümenimiz Maliye vekâletinin gelecek vasıtasız vergiler kanun lâyihasında bu hususun çok ince bir tetkika tâbi tutulacağı ve haksızlığa meydan verilmiyeceği hakkındaki teminatını memnuniyetle dinlemiş ve bu kanunun gelecek içtima devresinde Yüksek Meclise sevkedilmesini temenni etmiştir.

Tadil lâyihasının birinci maddesinde:

2395 numaralı kanunun 4 ncü maddesinin 2 numaralı bendinin değişen (B) fıkrasında kazanç dağıtan kooperatif şirketlerde fıkrasında kazanç kelimesinden evvel sermayesi üzerine kelimeleri ilâve edilmiştir.

Bu suretle 2395 numaralı kanunun 3 ncü maddesinin 2 numaralı bendinin kazanç vergisinden muaf kıldığı kooperatiflerin bu tadil ile kazanç vergisine tâbi tutulması ihtimaline meydan verilmemek istenmiştir.

8 nci maddenin değiştirilen 1 numaralı fıkrası aynen kabul edilmiş ise de müteahhidlere karşı derece, derece taahhüdlere bulunan demekten maksadın Nafra inşaatında ikinci, üçüncü derecede ve taşrona kadar giden müteahhidler demek olduğu ifade edilmiş ve Maliye vekâleti, bu güne kadar tatbikatından bu şekilde cereyan ettiğini ifade etmiştir. Yine işbu maddenin son fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir.

«Bu kanunun tatbikında yukarıda yazılı daire ve müesseselere karşı bir malın teslimi veya munhasıran fikrî ve bedenî bir hizmet mahiyetinde olmamak şartile bir işin yapılmasını mukaveleli, mukavelesiz deruhteetmek ve gayrimenkul alıp satmağı meslek ittihaz edenlerce keza mukaveleli, mukavelesiz gayrimenkul satılması taahhüd sayılır. Mecmu bedeli 500 liryı (500 dahil) geçmeyen mübayaa ve işlerle alelîlik menkul ve gayrimenkul icarı taahhüd sayılmaz» denmiştir.

Bu fıkranın değiştirilmesinden maksad 8 nci maddenin 1 nci bendinde yazılı müesseselere alelîtlak gayrimenkul satanların vergiye tâbi tutulmamasıdır. Bu suretle yalnız gayrimenkul alım, satımını meslek ittihaz edenler vergi mevzuuna dahil bulunacaktır.

2395 numaralı kanunun boşluklarından birisi de adı komandit ve limited şirketlerinde ortakların eline geçen kazancı değil, şirketle-

rin umumî kârlarının müterakki vergiye tâbi tutulmasında idi. Sırf sermaye kazancına dayanan mahdud mesuliyetli şirket tiplerinden anonim ile limited arasında büyük bir vergi farkı konmasının sebebi tamamen izah edilememiştir. Anonim şirketler milyon liralık bilânço dahi yapmış olsa yalnız yüzde 11 nisbî vergiye tâbi kılınmış, limitedlerde ise vergi nisbeti hem % 12 den başlamış, hem de kârın mecmuu müterakki vergi usulüne bağlanmıştır. Bu mükellefiyet şekli limited şirketler ortaklarını anonime nazaran 2 misilden daha fazla vergi vermeğe mecbur kılmıştır.

Kollektif şirketlerde de umumî kâr değil ortaklar hissesi ayrı ayrı nisbî ve müterakki vergiye tâbi kıldığı halde limitedlerin yaşama imkânını selbedecek bu vergi şeklinin hangi sebeplerden doğduğu bir türlü anlaşılamamıştır.

Ticaret kanunumuzda anonim şirketler mevcud iken limitedlerin de bir yer alması elbette iktisadî hayatın lüzum gösterdiği zaruretlerden doğmuştur. Vergi kanunlarının, zaruretlerin meydana getirdiği bu tip şirketlere hayat hakkı vermemesi iktisadî hayatın serbest inkişafına mâni olduğu gibi, yine bizzat verginin aleyhindedir.

2395 numaralı kanunun bu kusurunu tamire çalışan işbu tadil teklifi burada mutavassıt bir hal çaresi göstermiştir.

Bu nevi şirketler vergi nisbetinin asgarî hadininin % 15 ten başlaması tam izah edilememiş ise de bu günkü tadil düne nazaran bu şirketlere bir dereceye kadar yaşamak hakkı verdiğinden ve gelecek kanun projesinde bu noktanın daha iyi ve daha esaslı tetkik edileceği vadedilmiş olduğundan bütçenin kabul edildiği bu zamanda bir değişiklik yapılmadan aynen kabul edilmesi muvafık görülmüştür.

Değişen 37 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Bu tadil vergi bakımından hakikaten hi-mayesi icab eden işinin mükellefiyetini hafifletmesi dolayısıyla yerinde yapılmış bir değişikliktir.

Gelecek kanunda, seyyar sanatkâr, seyyar satıcı, seyyar amelenin tarif edilmesini arzu eden encümenimize karşı vekâletin vadı memnuniyetle kaydedilmiştir.

Yalnız 1 nci maddenin D fıkrasına ithal olunacak iş ve teşebbüs erbabının gündelik gayrisafi kazançlarının yirmi misli vergiye tâbi kı-

İnması ağır görünmüş ise de gelecek kanunda bunun da göz önünde tutulacağı vadi üzerine aynen kabul edilmiştir.

37 nci maddenin D fıkrasının nihayetine 3 ncü maddenin 9 neu fıkrasında yazılanlar hariç cümlesi ilâve edilmiştir.

Tadil lâyihasının 2 nci maddesine kadar devam eden diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

İkinci madde kazanç kanununun muhtelif maddelerine ilâvesi lüzumlu görülen yeni hükümleri ihtiva ediyor. Bunlardan 7 ve 15 nci maddelere aid olan bazı ilâveler yerine 8, 33, 72, 74 ncü maddelere ilâveler yapılmıştır.

2395 numaralı kanunun 3 ncü maddesinin 13 ncü fıkrasına yeni bir hüküm ilâve edilmiştir. Bu ilâveden maksad, nakliyeciliği sanat halinde yapmayı çiftçinin müsaid zamanlarında ara sıra yaptığı işler için, nakliye vasıtası kullananların tâbi oldukları vergiyi vermelerini temindir.

Aynı kanunun 3 ncü maddesinin 16 ncı fıkrasına eklenen fıkra tadilen aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir:

Gündeliği 60 kuruşa kadar işçi gündelikleriyle 120 kuruşa kadar olan gündeliklerin 60 kuruşu:

2395 numaralı kanun en az kazanç sahibi olan işçiler için hiç bir muafiyet vermemiştir. Umumi, mülhak ve hususî bütçelerden maaş alanlar hakkında kabul edilen muafiyetlere rağmen yerinde bir himayeye lâyık olan işçinin unutulmuş olması bu kanunun en büyük bir noksanı idi. bu tadil 60 kuruş gündeliği ve 120 kuruşa kadar gündeliklerin 60 kuruşunu muafiyet fıkrasına ilâve etmekle içtimaî adaleti kısmen yerine getirmiştir.

Resmî veya hususî tatil günleri, hastalıklar ve saire göz önünde tutulduğu takdirde ayda 20 gün çalışan bir işçinin azamî 12 lira kazancı muafiyete dahil olmaktadır ve üçüncü maddenin diğer muafiyetleri buna nazaran daha çok geniş bulunmakta ise de bu tadilin bahsettiği muafiyetin bütçe üzerindeki portesi gösterilmediğinden Hükümet teklifinde yapılan tadilat ile iktifa edilmiş encümenimizin büyük bir hassasiyet ve dikkatle üzerinde durduğu bu meselelerin gelecek kanun lâyihasında çok esaslı tetkik olunacağı vadi ehemmiyetle kaydolunmuştur.

Yedinci maddenin 1 numaralı fıkrasına ek-

lenen fıkra şu şekilde tadil edilmiştir:

«İthalât ve ihracat ticaretile iştigal edenler ve ticaret ve zahire borsası bulunan yerlerde borsada alınıp satılan mallar üzerine komüsyonculuk edenler»

İşlerinin hacmile mütenasib olmayan yerlerde oturan ve işlerinin bünyesi itibarile gayri safi iradı gayet az iki üç oda veya küçük bir yazıhanede oturub kullandıkları büyük depoları muvazaa ile başkaları üzerine geçiren büyük tacirler bu güne kadar 2395 numaralı kanunun gayri safi irad üzerinden vergi veren mükellefleri sırasına girerek büyük kazançlarını vergiden kurtarmakta ve hatta maiyetlerinde kullandıkları küçük bir kâtibin aylığı üzerinden senelik verdiği vergiden daha az mükellefiyete tâbi bulunmakta idi. İşbu tadil çok yerinde görülmüş ve Hükümetin teklif ettiği ithalât ve ihracat tacirlerine bir de ticaret ve zahire borsası bulunan yerlerde borsada alınıp satılan mallar üzerinde komüsyonculuk yapanları ilâve etmiştir. Bilhassa mühim ihraç iskelelerinde bu sınıfın incir, üzüm, pamuk, zahire, fındık, tiftik, yapığı ve saire üzerinde ne mühim komüsyon muamelesi yaptığı izahattan müstağnidir.

Yedinci maddenin 2 numaralı fıkrasına gayrimenkul alıp veya yapıtırıp satmayı meslek itihaz edenlerin mükellefiyet şekli hakkında konulan fıkra muvafık görülmediğinden kaldırılmış ve onun yerine bu mükellefler için de müteahhidler gibi satış kıymetinin yüzde biri nisbetinde maktu bir vergi konulması, tarh ve tahsil noktasından daha amelî görülerek 8,33 ve 74 ncü maddelere bunu temin edecek hükümler ilâvesi tercih edilmiştir.

Mükellefiyet şekli bu suretle tayin edilince, bu mükelleflerin tutacakları defterler hakkında hüküm koyan 15 nci maddenin tadiline de lüzum kalmamış olduğundan bu maddeye eklenen (D) fıkrası da kaldırılmıştır.

55 nci maddeye eklenen fıkradaki iş mahalleri yerine, iş yerleri konmuş ve iş kanununun hükümlerine uyulmuştur.

64 ncü maddeye eklenen fıkra şu şekilde tadil edilmiştir:

Tetkiki itiraz komisyonları mükellefin haksızlığına karar verdiği ahvalde itiraz edenin bu itiraz, sırf verginin tediyesini tehir maksadı ile yaptığı delillerle sabit olduğu takdirde verginin aslına yüzde ona kadar bir zam yapılması-

nı karar altına alabilir.

Encümenimiz itirazda haksız çıkmayı cezayı mucib halden görmemiştir. Bu şekilde itiraz kapılarını kapamak tehlikesi görülmüştür. Suiniyet erbabının vergi tediyesini tehir maksadile itiraz komisyonlarını çok işgal ederek haklı işlerin de vaktinde görülmesine mâni oldukları etraflıca izah edilmiş olduğundan suiniyeti cezalandırmak maksadile yukarıdaki tadil yapılmıştır.

70 nci maddeye eklenen fıkradan sonra encümenimiz 72 nci maddeye atideki fıkrayı ilâve etmiş ve tadil teklifindeki dördüncü maddeyi tamamen kaldırmıştır.

72 ne maddeye ek:

Kazanç temyiz komisyonunun tehiri icra hakkındaki kararı nihaidir. Tadilin 4 ncü maddesini encümenimiz çok şumullü görmüştür. Tahsilimval kanununa tâbi bulunan bileümle Devlet matlubatı hakkında yeni bir hüküm ihdasını muvafık görmediğinden bu maddeyi kaldırıp 72 nci maddeye yukarıdaki fıkrayı eklemiştir.

Tadil lâyihasının üçüncü maddesinde (Tediye edilmesi müddetleri) kelimelerinden sonra «vaktinde verilmemesi halinde tatbik edilecek muamele» cümlesi ilâve edilmiştir. Bununla 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunlar hükmünü birleştiren madde tamamlanmıştır.

Birinci muvakkat maddenin birinci satırını şöyle tadil etmiştir:

İşbu kanun ile yeniden beyanname usulüne tâbi tutulanları 1938 malî yılı şekline koymuş ve bu suretle yedinci maddenin 1 numaralı fıkrasına eklenen müesseseleri ayrı ayrı saymağa lüzum görmemiştir. Tadilat lâyihasının dördüncü maddesinin kalkmasından dolayı beşinci madde dördüncü, 6 ncı madde 5 ncı madde olmuş ve şu şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanun hükümlerini yerine getirmeğe Maliye, Adliye, Dahiliye ve İktisad vekilleri memurdur.

Kanunun aslını dört vekil yerine getirmeğe memur olduğundan tadilâtta da aynı vekillerin memur edilmesi zaruretini göz önünde tutmuştur.

Havalesi mucibince alâkadar encümenlere tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad En. Reisi	Bu M. M.		
Tekirda	Aydın		
Ş. Kesebir	N. Topcuoğlu		
Afyon K.	Samsun	Konya	
Berç Türker	A. Tunalı	H. Dikmen	
Gazi Anteb	Giresun	İzmir	
R. Güres	M. Kılıç	Benal arıman	
Çanakkale	Kocaeli	Gümüşane	
M. Bengisu	İ. Döblan	Edib Tör	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/830

Kara No. 63

4 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

2395 sayılı kazanç vergisi kanunile 1890, 1980 ve 2882 sayılı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında Başvekâletin 24 - V - 1937 tarih ve 6/1797 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası İktisad encümenince müzakereden sonra encümenimize tevdi kılınmıştır. Lâyiha, encümenimizde Maliye vekâleti Siyasî müsteşarı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

25 mart 1934 tarihli ve 2395 sayılı kazanç vergisi kanunu, 755 numaralı kanuna nazaran büyük bir merhale sayılırsa da iktisadî hâdisele-

rin yakın yıllarda uğradığı değişiklik kazançların mahiyeti üzerinde tesirlerini yapmış ve buna müstenid olan verginin tahakkuk, tahsil şeklinin de tadilini icab ettirmiştir. Bu tadilleri bütün hatlarla ihtiva edecek yeni bir kazanç kanununun hazırlanmakta olması encümenimizce tasvibe karşılanmış ve bunlardan müstacel olanların derhal tatbikini temin edecek lâyihamın süratle müzakeresi muvafık görülmüştür.

Esasen lâyiha, meri kazanç kanununun tatbikini kolaylaştıracak bir çok hükümleri ihtiva ettiği gibi vergi nisbetlerinde de mükellef lehine

bazı tadilleri havidir.

Lâyiha ile kazancı az olan amele ve işçiler için asgarî maaşet haddi kabul edilerek vergi muafiyeti tanınmış ve seyyar satıcılarla bir kısım işçilerin vergileri de hafifletilmiştir. Yabancı sanatise miktar ve tahakkuk şekli bakımından hayli tadil edilmiştir.

2395 sayılı kanuna göre limited, komandit ve kazanç dağıtan kooperatif şirketlerinin tâbi olacakları vergi anonim ve eshamlı şirketlere nazaran farklı olduğundan mahiyeten bir birine yakın olan bu kazanç teşekküllerinin vergi bakımından bir esasa ircar tabii görülmüş ve bu şirketlerin vergileri aşağı yukarı % 30 nisbetinde hafifletilmiştir.

Müteahhüdlere aid kazanç vergilerinin tahakkukuna aid hükümler yeni lâyiha ile tanzih edildiği gibi verginin tahakkuk ve tahsiline aid mürur zaman hükümleri tasrih olunmuştur.

Hizmet erbabının kazanç vergilerini havi bordroların iktisadî buhran, muvazene ve hava vergi kanunlarının derpiş ettiği bordrolarla tevhidî mükellef ve Maliye için bir çok kolaylıklar temin edeceğinden lâyiha ile bu maksat da temin olunmuştur.

Esasen iş hacimleri geniş olan idhalât ve ihracat tacirlerinin gayrisafi irad üzerinden de vergiye tâbi olabilmeleri şekli tatbikatta bir çok vergi ziyânı mucib olmuş, lâyiha ile bunlar beyannameye tâbi tutulmuştur.

Maddelerin müzakeresinde Encümenimizce şu değişiklikler yapılmıştır:

2395 sayılı kazanç vergisi kanununun 4 nci maddesinin 2 numaralı bendinin değişen (B) fıkrasının sonundaki (Taleb olunur) kelimelelerinin (Alınır) şeklinde yazılması vergi tâbiri noktasından daha uygun bulunmuştur. Değişen 37 nci maddenin (C) fıkrasındaki (İdhal olunacak) tâbiri de bu esasa göre (Dahil olan) şekline konulmuştur.

74 nci maddenin değişen (F) fıkrasına göre işlerini terk edenler terk tarihine kadar geçen müddete aid kazanç vergilerini ihbarname tarihinden itibaren 15 gün zarfında defaten ödeyeceklerdir. Bu mükellefler, bu ihbarname

üzerine her türlü itiraz yollarına girebilirler ve verginin tediyesi bu itiraz hakkını iptal etmez ise de bunun maddede vazihan ifadesini faydalı bulan Encümenimiz fıkraı tanzihan tadil etmiştir.

Tahakkuk ve tahsil müruru zamanlarına havi 78 nci maddenin 1 nci fıkrası her iki müruru zamanı ayrı, ayrı ifade için iki cümleye bölünmüştür. Ecnebi memleketlerde bulunanlar için tahsil müruru zamanı 10 sene olarak teklif edilmiş ise de Encümenimiz bunlar hakkında müruru zamanın cereyan etmemesini daha yerinde bulmuştur. Hukukan da bir Türk mahkemesi huzurunda iddia etmek imkânı olmayan alacaklar müruru zamana uğramadığına göre Encümenimiz cnebi memlekette bulunması hasebile kendisinden vergi tahsili imkânı bulunmayanların zamanla mükellefiyetten kurtulması yerine bunlar hakkında müruru zamanın cereyan etmemesini yerinde bulmuş ve maddeyi bu esasa göre tadil etmiştir.

76 nci maddeye eklenen fıkradaki mütehasısların (Hesab mütehasısı) olduğu tanzih edilmiştir.

2 nci muvakaht maddenin 1 nci fıkrasına göre 2395 numaralı kanunun bu kanunla değişen 32 nci maddesinin 1 nci fıkrasında yazılı vergi nisbetleri 1937 malî yılı vergilerine de şamilidir. İkinci fıkrada ise bunlardan tahakkuk etmiş olanların da bu esasa göre tashihi ifade edilmiş ise de 1 nci fıkra mutlak olarak bunları bu vergi hükümlerine tâbi kıldığına göre tahakkuk edenlerin de tashihi tabii olup encümenimiz bu itibarla son fıkrayı tayyeylemiştir.

Lâyiha bu tadillerle Yüksek Reislige sunulur.

Mal. En. Rs.	M. M.	Kâtib
Bayazıt	Isparta	Çankırı
İhsan Tav	Kemal Ünel	M. Önsay
İstanbul	İçel	Yozgad
A. Bayındır	E. İnankur	E. Draman
Bursa		Malatya
Dr. Galib Kahraman		M. Nedim Zabcı
Konya	Manisa	Diyarbakir
K. Gürel	Tahir Hitit	Huriye Öniç

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/830

Karar No. 43

8 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla 1890 ve 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında Maliye vekilliği tarafından hazırlanan ve Başvekâletin 24 - V - 1937 tarih ve 6/1797 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası, İktisad ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize tevdi olunmakla lâyiha, Maliye vekilliği Siyasî müsteşarı Faik Baysal hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha, 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun tathikını kolaylaştıracak hükümleri ihtiva etmek, kazancı az olan amele ve işçiler için asgarî maişet haddi kabul ederek vergi muafiyeti tanımak ve seyyar satıcılarla bir kısım işçilerin vergilerini hafifletmek gibi mükelleflerin lehine mevzu bir çok tadilleri muhtevi olduğundan encümenimizce tasvib edilmiştir.

Adliye encümenince lâyihada yapılan tadillere gelince:

Sekizinci maddenin tadiline aid teklifin, kanununun 3 nci maddesinin 5 ve 21 nci fıkralarına taallük eden kısmı esasen meri kanun hükümleri arasında mevcud bulunduğu ve bu hususun evvelce Hükümet tarafından vuku bulmuş olan tefsir talebi üzerine İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleriyle Encümenimizce karar altına alınarak mazbataları tanzim ve Heyeti umumiyeye arz edilmiş olduğundan bu kısım lâyihadan çıkarılmıştır.

İşbu lâyiha ile, kanununun 72 nci maddesine eklenmesi teklif edilen fıkra, Kazanç temyiz komisyonlarınca tetkik olunan vergilerde icranın tehirine karar vermek salâhiyetini kanunen muayyen olan şartlar dahilinde ancak Temyiz komisyonlarına raci ve munhasır kılmakta ve bu kararın katî ve nihai olup hiç bir mercide tetkika tâbi bulunmadığını ifade etmektedir.

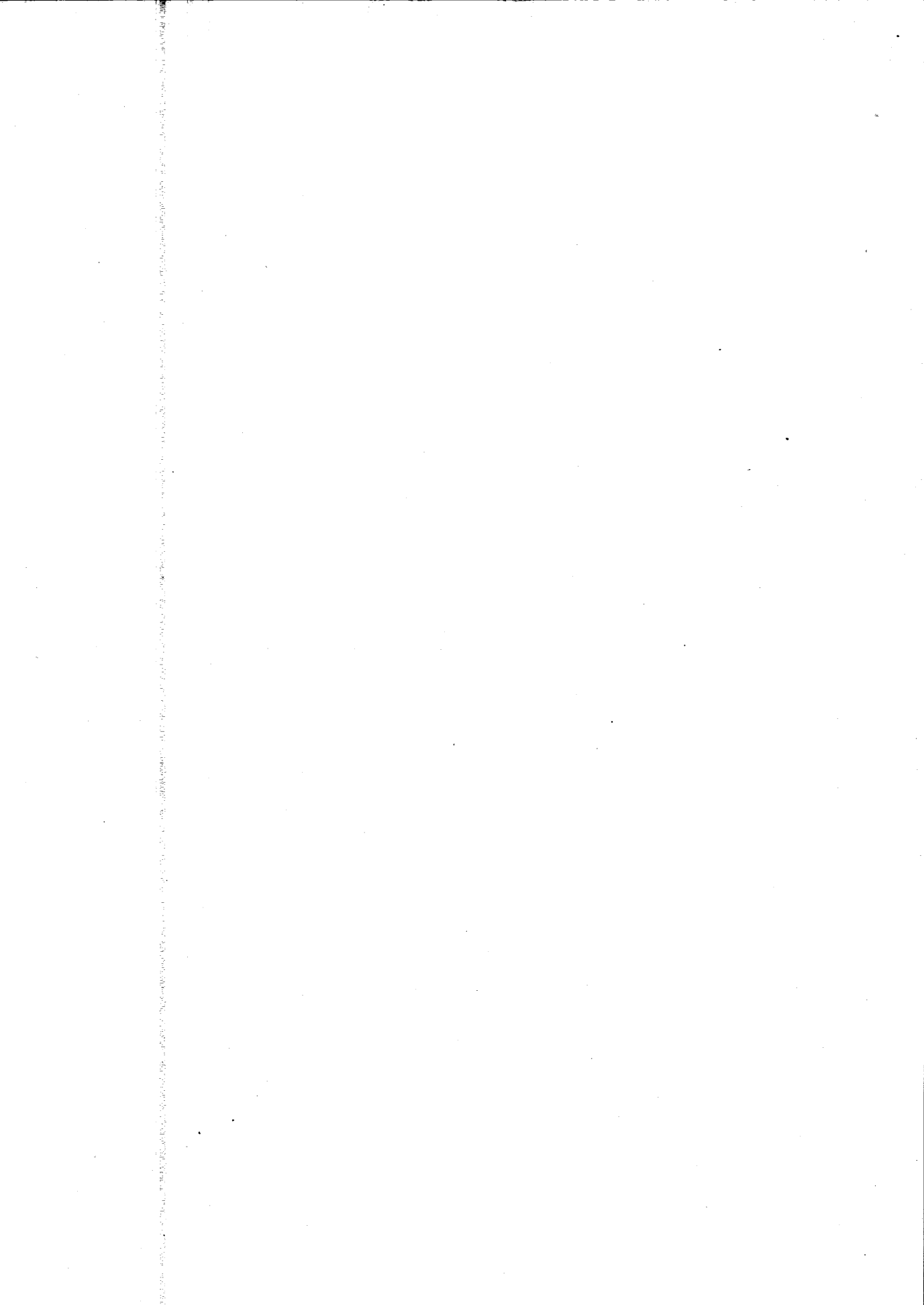
Bu hüküm hakkında kendisinden izahat istenen Maliye vekâleti Siyasî müsteşarı Faik Baysal, bu madde ile istihsal edilmek istenilen

neticenin, Devlet şûrasının kendi kanununa göre rüyet etmeğe salâhiyettar olduğu idarî davalarda o davalara merbut olarak icranın tehirine karar vermek hakkını selbetmek olmadığını, ancak Devlet şûrasının henüz itiraz veya Temyiz komisyonlarında derdesti tetkik bulunan işler hakkında icranın tehirine karar vermemesi olduğunu ve bu son neticeyi temin edecek bir hükmün maddeye ilâvesi maksadı temine kâfi bulunduğunu ifade etmiştir.

Hâdiseyi tetkik eden encümen, Devlet şûrası reisini de dinledikten sonra Devlet şûrasının, kendi kanununun «45» nci maddesi mucibince icranın tehirine karar vermek hususunda haiz bulunduğu salâhiyetin Şûraya ikame edilmiş davalara merbut olan tehiri icra taleplerine munhasır bulunduğu ve Devlet şûrasının usul dairesinde kendisine ikame edilmeyen ve rüyeti Şûranın salâhiyeti dahiline girmeyen veya Şûrada henüz ikame sırası gelmeyen davalarda icranın tehirine karar veremeyeceği ve esasen bu eskâl haricinde bir tehiri icra kararı mesbuk olmadığı ve bu günkü mevzuatın bu merkezde olduğu neticesine varmış ve Devlet şûrasından icranın tehirine karar vermek salâhiyetini tamamen refetmenin asla mevzubahs olamayacağını teemmül ederek bu maddeye ilâve edilmek istenilen fıkranın tayyını muvafık görmüştür.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine vermek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ad. En. Rs.	M. M.	Kâtib
Çorum	Ankara	Erzurum
Münir Çağıl	Mümtaz Ökmen	Fuad Sirmen
Antalya	Bursa	Bursa
Numan Aksoy	Atıf Akgüç	S. F. Talay
Erzincan	İçel	Kayseri
A. Fırat	H. Ongun	R. Özsoy
Kocaeli		Kocaeli
Hayri Tan		Ragıp Akca
Manisa		Urfa
Refik İnce		Fuad Gökbudak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla la 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 4 ncü maddesinin 2 numaralı bendinin (B) fıkrası; 8 nci maddenin 1 numaralı fıkrası; 32, 37 nci maddeleri; 74 ncü maddesinin (F) fıkrası; 78 ve 82 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir.

4 ncü maddenin (2) numaralı bendinin değişen (B) fıkrası:

B) Anonim, eshamlı ve eshamsız komandit, limitet ve kazanç dağıtan kooperati şirketlerde vergi, hisselerle göre hesap edilmekle beraber bu şirketlerin hükmi şahsiyetlerinden talep olunur.

8 nci maddenin değişen (1) numaralı fıkrası:

1 — Umumî mülhak ve hususî bütçeli daire ve müesseselere, bankalara, sermayesinin en az yarısı Devlete aid olan müesseselere, menafii umumiyeye hadim cemiyetlere ve imtiyazlı şirketlere karşı taahhüdatta bulunan müteahhidler ile bu müteahhidlere karşı derece, derece taahhüde bulunanlar bu taahhüdlere dolayı beyname vermezler. Bunların vergileri kendilerine ödenen taahhüd bedeli üzerinden 33 ve 74 ncü maddeler mucibince tediye sırasında hesap ve tahsil olunur.

3 ncü maddenin 5 nci ve 21 nci fıkraları mucibince kazanç vergisinden istisna edilmiş olanlar

Bu madde mucibince aledderecat müteahhid vaziyetine girdikleri takdirde işbu taahhüdlere dolayı vergi ile mükellef tutulurlar. İmtiyazlı şirketlerin imtiyaz mevzuuna müteallik taahhüdlere bu hükme tâbi değildir. Yukarıda yazılı daire, müessese ve müteahhidler taahhüdün yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde keyfiyeti alâkalı varidat dairesine yazı ile bildirmeğe mecburdurlar.

Bu kanunun tatbikinde icar hariç olmak üzere menkul veya gayrimenkul bir malın teslim edilmesini veya munhasıran fikrî ve bedenî bir hizmet mahiyetinde olmamak şartile bir işin yapılmasını mukaveleli, mukavelesiz deruhte edenler müteahhid sayılırlar. Ancak mecmu bedeli 500 liraya (dahil) kadar olan muba-yalar ve işler taahhüd addedilmez.

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 sayılı kanunla 1890, 1980 ve 2882 sayılı kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 2395 sayılı kazanç vergisi kanununun 4 ncü maddesinin 2 sayılı bendinde (B) fıkrası; 8 nci maddesinin 1 sayılı fıkrası; 32, 37 nci maddeleri; 74 ncü maddesinin (F) fıkrası; 78 ve 82 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir:

4 ncü maddenin 2 sayılı bendinin değişen (B) fıkrası:

B) Anonim, eshamlı ve eshamsız komandit, limited ve sermayesi üzerine kazanç dağıtan kooperatif şirketlerde vergi, hisselerle göre hesabedilmekle beraber bu şirketlerin hükmi şahsiyetlerinden talep olunur.

8 nci maddenin değişen 1 numaralı fıkrası:

1 - Umumî, mülhak ve hususî bütçeli daire ve müesseselere, bankalara, sermayesinin en az yarısı Devlete aid olan müesseselere, menafii umumiyeye hadim cemiyetlere ve imtiyazlı şirketlere karşı taahhüdatta bulunan müteahhidler ile bu müteahhidlere karşı derece, derece taahhüde bulunanlar bu taahhüdlere dolayı beyname vermezler. Bunların vergileri kendilerine ödenen taahhüd bedeli üzerinden 33 ve 74 ncü maddeler mucibince tediye sırasında hesap ve tahsil olunur.

3 ncü maddenin 5 nci ve 21 nci fıkraları mucibince kazanç vergisinden istisna edilmiş olanlar bu madde mucibince aledderecat müteahhid vaziyetine girdikleri takdirde işbu taahhüdlere dolayı vergi ile mükellef tutulurlar. İmtiyazlı şirketlerin imtiyaz mevzuuna müteallik taahhüdlere bu hükme tâbi değildir. Yukarıda yazılı daire, müessese ve müteahhidler taahhüdün yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde keyfiyeti alâkalı varidat dairesine yazı ile bildirmeğe mecburdurlar.

Bu kanunun tatbikinde, yukarıda yazılı daire ve müesseselere karşı bir malın tesliminin veya münhasıran fikrî ve bedenî bir hizmet mahiyetinde olmamak şartile bir işin yapılmasının mukaveleli, mukavelesiz deruhte edilmesi ve gayrimenkul alıp satmağı meslek ittihaz edenlerce keza mukaveleli, mukavelesiz gayrimenkul satılması taahhüd sayılır.

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 4 ncü maddesinin 2 numaralı bendinin B fıkrası; 8 nci maddesinin 1 numaralı fıkrası; 32, 37 nci maddeleri; 74 ncü maddesinin F fıkrası; 78 ve 82 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir:

4 ncü maddenin 2 numaralı bendinin değişen B fıkrası:

B) Anonim, eshamlı ve eshamsız komandit, limited ve sermayesi üzerine kazanç dağıtan kooperatif şirketlerde vergi, hisselerine göre hesap edilmekle beraber bu şirketlerin hükmi şahsiyetlerinden almır.

8 nci maddenin değişen 1 numaralı fıkrası:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanunla 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — İktisad encümeninin birinci maddesi aynen.

4 ncü maddenin 2 numaralı bendinin değişen (B) fıkrası aynen.

8 nci maddenin değişen 1 numaralı fıkrası:

Umumî, mülhak ve hususî bütçeli daire ve müesseselere, bankalara, sermayesinin en az yarısı Devlete aid olan müesseselere, menafii umumiyeye hâdim cemiyetlere ve imtiyazlı şirketlere karşı derece derece taahhüdatta bulunanlar bu taahhüdlerinden dolayı beyanname vermezler.

Yukarıda yazılı daire, müessese ve müteahhidler taahhüdün yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde keyfiyeti alâkalı varidat dairesine yazı ile bildirmeğe mecburdurlar.

Bu kanunun tatbikında yukarıda yazılı daire ve müesseselere karşı bir malın tesliminin veya munhasıran fikrî ve bedenî bir hizmet mahiyetinde olmamak şartile bir işin yapılmasının mukaveleli, mukavelesiz deruhde edilmesi ve gayrimenkul alıp satmayı meslek ittihaz edenlerce keza mukaveleli, mukavelesiz gayrimenkul satılması taahhüd sayılır.

Mecmu bedeli 500 lirayı (Dahil) geçmeyen mubayaa ve işlerle alelrlak menkul ve gayrimenkul icarî taahhüd sayılmaz.

Hü.

İk. E.

Değişen 32 nci madde:

Madde 32 — 31 nci madde haricinde kalan mükelleflerden:

1 - Merkezleri Türkiyede bulunan adi komandit, limited, kazanç dağıtan kooperatif ve kollektif şirketlerle merkezleri ecnebi memleketlerde bulunan bu gibi şirketlerin Türkiyedeki şube veya teşekkülleri aşağıdaki nisbette vergi verirler.

Vergiye tâbi kazancın:

10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,
10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından % 20,
20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından %25,
50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

II - 6 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında yazılı müesseselerle 7 nci maddede yazılı mükellefler ve 47 nci madde mucibince beyanname vermediği tercih edenler (Kollektifler hariç) aşağıda yazılı nisbetler dairesinde vergi verirlere.

Vergiye tâbi kazancın:

5 000 liraya kadar olan kısmından % 12,
5001 liradan 10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,
10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından % 20,
20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından % 25,
50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

Devamlı hizmet kabul eden serbest meslek erbabı hariç olmak üzere vergileri istihkaklarının tediyesi sırasında kesilmesi lâzım gelen 28 nci maddedeki mükelleflerin vergileri de bu nisbet üzerinden hesap olunur.

İdare meclislerinin reis ve zaları hisselerile huzur hakları, her nevi müessis ve intifa hisseleri ve şirketler müdür ve memurlarının temettü hisseleri ve murakiblere ücret ve aidat ta bu nisbetler üzerinden vergiye tâbi tutulur.

(Mecmu bedeli 500 lirayı «dahil» geçmeyen mubayaa ve işlerle alelittlak menkul ve gayrimenkul icarî taahhüd addedilmez).

Değişen 32 nci madde:

Madde : 32 - 31 nci madde haricinde kalan mükelleflerden:

I - Merkezleri Türkiyede bulunan adi komandit, limited, kazanç dağıtan kooperatif ve kollektif şirketlerle merkezleri ecnebi memleketlerde bulunan bu gibi şirketlerin Türkiyedeki şube veya teşekkülleri aşağıdaki nisbette vergi verirler.

Vergiye tâbi kazancın:

10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,
10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından % 20,
20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından % 25,
50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

II - 6 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında yazılı müesseselerle 7 nci maddede yazılı mükellefler ve 47 nci madde mucibince beyanname vermediği tercih edenler (Kollektifler hariç) aşağıda yazılı nisbetler dairesinde vergi verirler.

Vergiye tâbi kazancın:

5 000 liraya kadar olan kısmından % 12,
5 001 liradan 10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,
10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından % 20,
20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından % 25,
50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

Devamlı hizmet kabul eden serbest meslek erbabı hariç olmak üzere vergileri istihkaklarının tediyesi sırasında kesilmesi lâzım gelen 28 nci maddedeki mükelleflerin vergileri de bu nisbet üzerinden hesap olunur.

İdare meclislerinin reis ve azaları hisselerile huzur hakları, her nevi müessis ve intifa hisseleri ve şirketler müdür ve memurlarının temettü hisseleri ve murakiblere verilen ücret ve aidat ta bu nisbetler üzerinden vergiye tâbi tutulur.

Mal. E.

Ad. E.

Değişen 32 nci madde:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

Değişen 32 nci madde:

Madde 32 — 31 nci madde haricinde kalan mükelleflerden:

1 - Merkezleri Türkiyede bulunan adı komandit, limited, kollektif ve kazanç dağıtan kooperatif şirketlerle merkezleri ecnebi memleketlerde bulunan bu gibi şirketlerin Türkiyedeki şube veya teşekkülleri aşağıdaki nisbette vergi verirler.

Vergiye tâbi kazancın

10 000 liraya kadar olan kısımdan % 15,
10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısımdan % 20,

20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısımdan %25,

50 001 liradan ve daha fazlasından % 30.

II - 6 ncı maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında yazılı müesseselerle 7 nci maddede yazılı mükellefler ve 47 nci madde mucibince beyanname vermeği tercih edenler (Kollektifler hariç) aşağıda yazılı nisbetler dairesinde vergi verilir. vergi verilir.

Vergiye tâbi kazancın:

5 000 liraya kadar olan kısımdan % 12,
5 001 liradan 10 000 liraya kadar olan kısımdan % 15,

10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısımdan % 20,

20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısımdan % 25,

50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

Devamlı hizmet kabul eden serbest meslek erbabı hariç olmak üzere vergileri istihkaklarının tediyesi sırasında kesilmesi lâzımgelen 28 nci maddedeki mükelleflerin vergileri de bu nisbet üzerinden hesap olunur.

İdare meclislerinin reis ve azaları hisselerile huzur hakları, her nevi müessis ve intifa hisseleri ve şirketler müdür ve memurlarının temettü hisseleri ve murakiblere verilen ücret ve aidat da bu nisbetler üzerinden vergiye tâbi tutulur.

Hü.

Değişen 37 nci madde:

MADDE 37 — Gündelik gayrisafi kazançları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden:

a) Denizde, nehirde, ırmak ve göllerde ve karada her nevi nakil ve cer vasıtalarında ücretle çalışanlar, inşaat ve imalâtta, götürü, aylık veya gündelik ücret mukabilinde devamlı veya muvakkat surette, iş alan amele ve her nevi seyyar satıcılar, işçiler ve hammallar ve 30 ncu maddenin son fıkrasında yazılı müstahdemlerden gündelik gayrisafi kazançlarının (10) misli;

b) Her nevi nakil ve cer vasıtalarını mal sahibi veya müstecir sıfatile işletenler, inşaat ve imalâtta çalışan ustalar, seyyar sanatkârlar, vapur lokanta ve büfelerini işletenler, simsarlar, dellâllar, kabzmallar ve madrabazlardan gündelik gayrisafi kazançlarının (12) misli;

c) 1 nci maddenin (D) fıkrasına ithal olunacak iş ve teşebbüsler erbabının gündelik gayrisafi kazançlarının (20) misli;

Üzerinden vergi alınır.

ç) Ecnebi memleketlerden gelen artistlerle temsil ve her nevi oyun heyetlerinin vergileri:

I - Biletle girilen ve içinde konsomasyon yapılmayan yerlerde çalıştıkları takdirde 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblağın tamamı üzerinden % 5 nisbetinde;

II - Biletle girilmeyerek içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışmalarını halinde 27 nci maddeye tevfi kan;

III - Biletle girilmekle beraber içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışırlarsa 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblağın tamamı üzerinden % 5 e zamimeten 27 nci madde hükmünce hesablanır.

d) İstanbul balıkhanesindeki seyyar kabzımalların vergi nisbeti bunlara balıkhaneye ödenen paranın % 5 idir.

74 ncü maddenin değişen (F) fıkrası:

Gerek beyanname usulünde, gerek gayri safi iratları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden işlerini terkedendenin terk tarihine

İk. E.

Değişen 37 nci madde:

Madde 37 — Gündelik gayrisafi kazançları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden:

a) Denizde, nehirde, ırmak ve göllerde ve karada her nevi nakil ve cer vasıtalarında ücretle çalışanlar, inşaat ve imalâtta götürü, aylık veya gündelik ücret mukabilinde devamlı veya muvakkat surette iş alan amele ve her nevi seyyar satıcılar, işçiler ve hammallar, kundura boyacıları ve 30 ncu maddenin son fıkrasında yazılı müstahdemlerden gündelik gayrisafi kazançlarının (10) misli;

b) Her nevi nakil ve cer vasıtasını mal sahibi veya müstecir sıfatile işletenler, inşaat ve imalâtta çalışan ustalar, seyyar sanatkârlar, vapur lokanta ve büfelerini işletenler, simsarlar, dellâllar, kabzmallar ve madrabazlardan gündelik gayrisafi kazançlarının (12) misli;

c) (1) nci maddenin (D) fıkrasına idhal olunacak iş ve teşebbüsler erbabının gündelik gayrisafi kazançlarının (20) misli;

Üzerinden vergi alınır.

ç) Ecnebi memleketlerden gelen artistlerle temsil ve her nevi oyun heyetlerinin vergileri:

I - Biletle girilen ve içinde konsomasyon yapılmayan yerlerde çalıştıkları takdirde 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblağın tamamı üzerinden % 5 nisbetinde;

II - Biletle girilmeyerek içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışmalarını halinde 27 nci maddeye tevfi kan;

III - Biletle girilmekle beraber içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışırlarsa 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblağın tamamı üzerinden % 5 e zamimeten 27 nci madde hükmünce,

Hesablanır.

d) İstanbul balıkhanesindeki seyyar kabzımalların vergi nisbeti bunlara balıkhaneye ödenen paranın % 5 idir. (3 ncü maddenin 9 ncu fıkrasındaki balıkçılar hariç).

74 ncü maddenin değişen (F) fıkrası:

F — Gerek beyanname usulünde, gerek gayrisafi iratları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden işlerini terk edenlerin

Mal. E.

Değişen 37 nci madde:

Gündelik gayrisafi kazançları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden:

a) Denizde, nehirde, ırmak ve göllerde ve karada her nevi nakil ve cer vasıtalarında ücretle çalışanlar, inşaat ve imalâтта götürü, aylık veya gündelik ücret mukabilinde devamlı veya muvakkat surette iş alan amele ve her nevi seyyar satıcılar, işçiler ve hamallar, kundura boyacıları ve 30 ncu maddenin son fıkrasında yazılı müstahdemlerden gündelik gayrisafi kazançlarının (10) misli;

b) Her nevi nakil ve cer vasıtalarını mal sahibi veya müstecir sıfatıyla işletenler, inşaat ve imalâтта çalışan ustalar, seyyar sanatkârlar, vapur lokanta ve büfelerini işletenler, simsarlar, dellâllar, kabzmallar ve madrabazlardan gündelik gayri safi kazançlarının (12) misli;

c) (1) nci maddenin D fıkrasına dahil olan iş ve teşebbüsler erbabının gündelik gayri safi kazançlarının (20) misli;

Üzerinden vergi alınır.

g) Ecnebi memleketlerden gelen artistlerle temsil ve her nevi oyun heyetlerinin vergileri:

I - Biletle girilen ve içinde konsomasyon yapılmayan yerlerde çalıştıkları takdirde 74 ncü maddenin D fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblâğın tamamı üzerinden % 5 nisbetinde;

II - Biletle girilmeyerek içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışmalarını halinde 27 nci maddede tevfi kan;

III - Biletle girilmekle beraber içinde konsomasyon yapılan yerlerde çalışırlarsa 74 ncü maddenin D fıkrası mucibince kullanılacak duhuliye biletlerinin muhtevi bulunduğu meblâğın tamamı üzerinden % 5 şe zamimeten 27 nci madde hükmünce;

Hesablanır.

D) İstanbul balıkhanesindeki seyyar kabz malların vergi nisbeti bunlara balıkhaneye ödenen paranın % 5 şidir. (3 ncü maddenin 9 ncu fıkrasındaki balıkçılar hariç).

74 ncü maddenin değişen F fıkrası:

Gerek beyanname usulünde, gerek gayri safi iradları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden işlerini terk edenlerin terk tarihine

Ad. E.

Değişen 73 nci madde :

Madde 37 : İktisad encümeninin teklifi aynen.

74 ncü maddenin değişen (F) fıkrası:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

Hü.

kadar geçen müddete aid vergileri, ilk ihbarnamenin tebliğinden itibaren 15 gün zarfında defaten tahsil olunur.

Değişen 78 nci madde:

Madde 78 — Verginin taallük ettiği malî yıl sonundan itibaren üç ve hükmî şahıslarda dört yıl içinde tarhedilmeyen ve tarhedilip te katileştiği malî yılı takip eden malî yıldan itibaren beş yıl içinde tahsil olunamayan vergiler müruru zamana uğrar. Ruhsat tezkereleri ve vergi karneleri harçları da aynı hükme tâbidir. Ecnebi memleketlerde bulunanlar için tahsil müruru zamanı on senedir.

Değişen 82 nci madde:

Madde 82 — Ruhsat tezkeresi aşağıda yazılı harçlar mukabilinde verilir:

a) 6 ncı ve 7 nci maddelerde yazılı mükelleflerle 47 nci madde mucibince beyannameye tâbi tutulan mükellefler için 25 lira;

b) 8 nci maddede yazılan mükellefler için, damga pulu ve kıymetli evrak bayileri hariç olmak üzere 4 lira;

c) İşgal ettikleri mahallerin gayri safi iratları vergilerine matrah ittihaz edilen mükelleflerden gayri safi iratları 500 liradan aşağı olanlar için 1 lira ve 500 lira ve daha fazla olanlar için 2 lira ve noter vazifesini gören adliye memurları ile damga pulu ve kıymetli evrak bayileri için 1 liradır.

MADDE 2 — 2395 numaralı kanunun 3, 7, 15, 52, 55, 58, 61, 63, 64, 65, 70 ve 76 ncı maddelerine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir:

3 ncü maddenin 16 ncı fıkrasına eklenen fıkra:

Gündeliği 50 kuruşa kadar olan amele ve işçilerden bir ay içinde aldıkları mebalîğ on lirayı geçmeyenlerin istihkaklarının tamamı;

İk. E.

terk tarihine kadar geçen müddete aid vergileri, ilk ihbarnamenin tebliğinden itibaren 15 gün zarfında defaten tahsil olunur.

Değişen 78 nci madde:

Madde 78 — Verginin taallük ettiği malî yıl sonundan itibaren 3 ve hükmî şahıslarda dört yıl içinde tarhedilmeyen ve tarhedilib te katileştiği malî yılı takip eden malî yıldan itibaren beş yıl içinde tahsil olunmayan vergiler müruru zamana uğrar. Ruhsat tezkereleri ve vergi karneleri harçları da aynı hükme tâbidir. Ecnebi memleketlerde bulunanlar için tahsil müruru zamanı on senedir.

Değişen 82 nci madde:

Madde 82 — Ruhsat tezkeresi aşağıda yazılı harçlar mukabilinde verilir.

a/ 6 ncı ve 7 nci maddelerde yazılı mükelleflerle 47 nci madde mucibince beyannameye tâbi tutulan mükellefler için 25 lira;

b/ 8 nci maddede yazılan mükellefler için damga pulu ve kıymetli evrak bayileri hariç olmak üzere 4 lira;

C) İşgal ettikleri mahallerin gayrisafi iratları vergilerine matrah ittihaz edilen mükelleflerden gayrisafi iratları 500 liradan aşağı olanlar için 1 lira ve 500 lira ve daha fazla olanlar için 2 lira ve noter vazifesini gören adliye memurlarile damga pulu ve kıymetli evrak bayileri için 1 liradır.

MADDE 2 — 2395 numaralı kanunun 3, 7, 8, 33, 52, 55, 58, 61, 63, 64, 65, 70, 72, 74 ve 76 ncı maddelerine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir:

3 ncü maddenin 13 ncü fıkrasına eklenen fıkra:

Ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvanile, nakliyeciliği itiyat etmeksizin ara sıra ücretle eşya nakleden köylüler.

3 ncü maddenin 16 ncı fıkrasına eklenen fıkra:

60 kuruşa kadar olan işçi gündelikleriyle 120 kuruşa kadar olan gündeliklerin 60 kuruşu.

Mal. E.

kadar geçen müddete aid vergileri, itiraz edilmiş olsun olmasın, ilk ihbarnamenin tebliğinden itibaren on beş gün zarfında defaten tahsil olunur.

Değişen 78 nci madde:

Verginin taallük ettiği malî yıl sonundan itibaren hakiki şahıslar için 3 ve hükmi şahıslar için 4 yıl içinde tarh edilmeyen kazanç vergileri müruruzamana uğrar. Tarh edilip te katileştiği malî yılı takib eden malî yıldan itibaren 5 yıl içinde tahsil olunmayan kazanç vergileri de müruruzamana uğrar. Ecnebi memleketlere gitmiş olanlar hakkında tahsil müruru zamanı cereyan etmez ve cereyana başlamış ise inkıtaa uğrar. Ruhsat tezkereleri ve vergi karneleri harçları da aynı hükümlere tâbidir.

Değişen 82 nci madde:

İktisad encümeninin teklifi aynen

MADDE 2 — 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3, 7, 8, 33, 52, 55, 58, 61, 63, 64, 65, 70, 72, 74 ve 76 nci maddelerine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir:

3 ncü maddenin 13 ncü fıkrasına eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

3 ncü maddenin 16 nci fıkrasına eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

Ad. E.

Madde 78 — İktisad En. aynen.

Madde 82 — İktisad En. aynen.

MADDE 2 — 2395 numaralı kanununun 3, 7, 8, 33, 52, 55, 58, 61, 63, 64, 65, 70, 74 ve 76 nci maddelerine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir.

3 ncü maddenin 13 ncü fıkrasına eklenen fıkra:

Ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvanile, nakliyeciliği itiyat etmeksizin ara sıra ücretle eşya nakleden külüler.

3 ncü maddenin 16 nci fıkrasına eklenen fıkra:

60 kuruşa kadar olan işçi gündelikleriyle 120 kuruşa kadar olan gündeliklerin 60 kuruşu.

Hü.

7 nci maddenin 1 numaralı fıkrasına eklenen fıkra:

İthalât ve ihracat ticaretile iştigal edenler;

7 nci maddenin 2 numaralı fıkrasına eklenen fıkra:

Gayri menkul alıb veya yaptırb satmağı meslek ittihaz edenler,

15 nci maddeye eklenen (D) fıkrası:

D) Gayri menkul alıb veya yatırıb satmağı meslek ittihaz edenlerden yaptırb satanlar defter tutma ve beyanname verme hususunda 7 nci maddenin 1 nci fıkrasında zikredilen mükellefler gibi muameleye tâbidirler. Bunlardan yalnız gayrimenkul alıp satanların tutacakları (Kazanç muamele defteri) nin hasılat kısmına satış bedeli ve masraf kısmına da gayrimenkulün satın alındığı bedelle satış tarihine kadar yapılan vesaika müstenid sair masraflar dercedilir. Her iki kısım arasındaki fark vergiye matrah olur.

52 nci maddeye eklenen fıkra:

Resen tarhedilen vergiler İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine tebliğ edilir.

55 nci maddeye eklenen fıkra:

Aynı şehir veya kasaba dahilinde iş mahallerinin değiştirilmesi, işi bırakma sayılmaz. Mükellefler, bu kabil tebeddülleri vukuları tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkadar va-

İk. E.

7 nci maddenin (1) numaralı fıkrasına eklenen fıkra:

İthalât ve ihracat ticaretile iştigal edenler ticaret ve zahire borsası bulunan yerlerde bu borsalarda alınıp satılan mallar üzerine komisyonculuk yapanlar.

8 nci maddeye eklene 4 ncü fıkra:

4) Gayrimenkul alıp veya yaptırb satmağı meslek ittihaz edenler her ay içinde sattıkları gayrimenkulün cinsini, kâin olduğu mahalli, numarasını, müşterinin adını, soy adını ve adresini, satış kıymetini bir beyanname ile icrayı ticaret ettiği ve şayed muayyen bir iş yeri yoksa ikametgâhının bulunduğu varidat daireesine bildirmeğe mecburdurlar.

33 ncü maddeye eklenen fıkra:

8 nci maddenin 4 numaralı fıkrasında yazılı mükelleflerin vergi nisbeti beyanname ile bildirilen satış kıymetinin % 1 idir.

52 nci maddeye eklenen fıkra:

Resen tarhedilen vergiler İstanbulda alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine tebliğ edilir.

55 nci maddeye eklenen fıkra:

Aynı şehir veya kasaba dahilinde iş yerlerinin değiştirilmesi işi bırakma sayılmaz. Mükellefler, bu kabil tebeddülleri vukuları tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkadar va-

Mal. E.

7 nci maddenin 1 numaralı fıkrasına eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

8 nci maddeye eklenen 4 ncü fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

33 ncü maddeye eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

52 nci maddeye eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

55 nci maddeye eklenen fıkra:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

Ad. E.

7 nci maddenin (1) numaralı fıkrasına eklenen fıkra:

İthalât ve ihracat ticaretilerine işgal edenler ticaret ve zahire borsası bulunan yerlerde bu borsalarda alınıp satılan mallar üzerine komisyonculuk yapanlar.

8 nci maddeye eklenen 4 ncü fıkra:

4) Gayrimenkul alıp veya yaptıırıp satmağa meslek ittihaz edenler her ay içinde sattıkları gayrimenkulün cinsini, kâin olduğu mahallî, numarasını, müşterinin adını, soy adını ve adresini satış kıymetini bir beyanname ile icrayı ticaret ettiği ve şayet muayyen bir iş yeri yoksa ikametgâhının bulunduğu varidat da-iresine bildirmeye mecburdurlar.

33 ncü maddeye eklenen fıkra:

8 nci maddenin 4 numaralı fıkrasında yazılı mükelleflerin vergi nisbeti beyanname ile bildirilen satış kıymetinin % 1 idir.

52 nci maddeye eklenen fıkra:

Resen tarhedilen vergiler İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine tebliğ edilir.

55 nci maddeye eklenen fıkra:

Aynı şehir veya kasaba dahilinde iş yerlerinin değiştirilmesi işi bırakma sayılmaz. Mükellefler, bu kabîl tebeddülleri vukuları tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkadar varidat id-

Hü.

ridat idaresine yazı ile haber vermeğe mecburdurlar.

İş mahallerini bu suretle değiştirenlerden işgal ettikleri mahallerin gayrisafi iradları üzerinden vergiye tâbi tutulanların, ertesi malî yıl için tarhedilecek vergileri bu mahallerin o malî yıla takaddüm eden takvim yılı başlangıcındaki iradları üzerinden ve her birindeki çalışma müddetlerine göre hesap olunur.

58 nci maddeye eklenen fıkra:

55 nci maddenin son fıkrasında yazılı şekilde iş mahallerinin değiştirilmesini müddeti içinde bildirmeyenlerin ilk yıl vergilerine % 15 zammolunur.

61 nci maddeye eklenen fıkra:

Varidat dairesi namına itiraz hakkı İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine aiddir. Bu itiraznamelerin şube defterine kaydedildiği tarih varidat dairesine teslim tarihi sayılır.

63 ncü maddeye eklenen fıkra:

Bir şehirde teşkil olunan muvazzaf tekiki itiraz komisyonları o şehrin merbut olduğu vilâyetin diğer kazalarına aid itiraz evrakını tetkika Maliye vekâletince memur edilebilirler.

64 ncü maddeye eklenen fıkra:

Tetkiki itiraz komisyonları mükellefin haksızlığına karar verdiği ahvalde itiraz edilmiş olan verginin asılma, itirazı mucib hâdisenin vaziyet ve mahiyetine göre yüzde ona kadar bir zam yapılmasını karar altına alır.

65 nci maddeye eklenen fıkra:

İstanbulda itiraz komisyonu kararları alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine birinci fıkrada yazılı şekilde teslim edilir.

70 nci maddeye eklenen fıkra:

Temyiz komisyonlarının nihaî kararları İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine gönderilir.

İk. E.

ridat idaresine yazı ile haber vermeğe mecburdurlar.

İş yerlerini bu suretle değiştirenlerden işgal ettikleri yerlerin gayrisafi iradları üzerinden vergiye tâbi tutulanların ertesi malî yıl için tarhedilecek vergileri bu yerlerin o malî yıla takaddüm eden takvim yılı başlangıcındaki iradları üzerinden ve her birindeki çalışma müddetlerine göre hesap olunur.

58 nci maddeye eklenen fıkra :

55 nci maddenin son fıkrasında yazılı şekilde iş yerlerinin değiştirilmesini müddeti içinde bildirmeyenlerin ilk yıl vergilerine % 15 zammolunur.

61 nci maddeye eklenen fıkra :

Varidat dairesi namına itiraz hakkı İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine aiddir. Bu itiraznamelerin şube defterine kaydedildiği tarih varidat dairesine teslim tarihi sayılır.

63 ncü maddeye eklenen fıkra :

Bir şehirde teşkil olunan muvazzaf tetkiki itiraz komisyonları bu şehrin merbut olduğu vilâyetin diğer kazalarına aid itiraz evrakını tetkike Maliye vekâletince memur edilebilirler.

64 ncü maddeye eklenen fıkra :

Tetkiki itiraz komisyonlarınca mükellefin haksızlığına karar verilen hallerde itirazın münhasıran verginin tahsilini tehir maksadile yapıldığı delillerle sabit olduğu takdirde komisyonca verginin asılma % 10 a kadar zam yapılması karar altına alınır.

65 nci maddeye eklenen fıkra :

İstanbulda itiraz komisyonu kararile alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine birinci fıkrada yazılı şekilde teslim edilir.

70 nci maddeye eklenen fıkra :

Temyiz komisyonlarının nihaî kararları İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine gönderilir.

72 nci maddeye eklenen fıkra:

Kazanç temyiz komisyonlarınca tetkik olunan vergilerde icranın tehirine karar vermek salâhiyeti yukarıki fıkrada yazılı şartlar dairesinde

Mal. E.

58 nci maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

61 nci maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

63 ncü maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

64 ncü maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

65 nci maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

70 nci maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

72 nci maddeye eklenen fıkra:
İktisad encümeninin teklifi aynen.

Ad. E.

resine yazı ile haber vermeğe mecburdurlar.

İş yerlerini bu suretle değiştirenlerden işgal ettikleri yerlerin gayrisafi iratları üzerinden vergiye tâbi tutulanların ertesini malî yıl için tarhedilecek vergileri bu yerin o malî yıla takaddüm eden takvim yılı başlangıcındaki iratları üzerinden ve her birindeki çalışma müddetlerine göre hesap olunur.

58 nci maddeye eklenen fıkra :

55 nci maddenin son fıkrasında yazılı şekilde iş yerlerinin değiştirilmesini müddeti içinde bildirmeyenlerin ilk yıl vergilerine % 15 zammolunur.

61 nci maddeye eklenen fıkra :

Varidat dairesi namma itiraz hakkı İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine aiddir. Bu itiraznamelerin şube defterine kaydedildiği tarih varidat dairesine teslim tarihi sayılır.

63 ncü maddeye eklenen fıkra :

Bir şehirde teşkil olunan muvazzaf tetkiki itiraz komisyonları bu şehrin merbut olduğu vilâyetin diğer kazalarına aid itiraz evrakını tetkike Maliye vekâletince memur edilebilirler.

64 ncü maddeye eklenen fıkra:

Tetkiki itiraz komisyonlarınca mükellefin haksızlığına karar verilen hallerde itirazın munhasıran verginin tahsilini tehir maksadile yapıldığı delillerle sabit olduğu takdirde komisyonca verginin aslına % 10 a kadar zam yapılması karar altına almır.

65 nci maddeye eklenen fıkra:

İstanbulda itiraz komisyonları kararları alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine birinci fıkrada yazılı şekilde teslim edilir.

70 nci maddeye eklenen fıkra:

Temyiz komisyonlarının nihai kararları İstanbulda alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine gönderilir.

Hü.

İk. E.

munhasıran bu komisyona aiddir. Bu karar katı ve nihai olup hiç bir mercide tetkika tâbi tutulamaz.

74 ncü maddenin (B) fıkrasına eklenen fıkrası:

Gayrimenkul alıv veya yaptırıp satmağı meslek ittihaz edenlerin vergisi bu satışlara aid beyannamenin verildiği gün ödenir.

76 ncı maddeye eklenen fıkrası:

Mütehasıs kullanılan yerlerde dahi Maliye müfettişleriyle varidat kontrolörleri ve kontrol memurları mektum vergiler için bu madde mucibince yapılacak tetkikatı ifaya salâhiyetlidirler.

76 ncı maddeye eklenen fıkrası:

Mütehasıs kullanılan yerlerde dahi Maliye müfettişleriyle varidat kontrolörleri ve kontrol memurları mektum vergiler için bu madde mucibince yapılacak tetkikatı ifaya salâhiyetlidirler.

MADDE 3 — 1890 numaralı iktisadî buhran, 1980 numaralı muvazene ve 2882 numaralı hava kuvvetlerine yardım vergileri kanunlarında yazılı bordronun şekli, alâkadar tahakkuk dairelerine verilmesi ve muhteviyatınm tediye edilmesi müddetleri hakkında 2395 numaralı kanunun bu hususa müteallik hükümleri cereyan eder.

Madde 3 — 1890 numaralı iktisadî buhran, 1980 numaralı muvazene 2882 numaralı hava kuvvetlerine yardım vergileri kanunlarında yazılı bordronun şekli, alâkadar tahakkuk dairelerine verilmesi, muhteviyatınm tediye edilmesi müddetleri ve vaktinde verilmemesi halinde tatbik edilecek muamele hakkında 2395 numaralı kanunun bu hususlara müteallik hükümleri cereyan eder.

MADDE 4 — Cibayeti tahsili emval kanununa tâbi bulunan vergi ve resimlerde icranın tehirine karar vermek salâhiyeti, münhasıran kendi kanunlarında gösterilmiş olan temyiz mercii aiddir. Kanunlarında temyiz mercii gösterilmeyen vargi ve resimlerin tehiri tahsiline kazanç vergisi temyiz komisyonunca karar verilir. Tehiri icraya karar verilebilmesi için kazanç vergisi kanununun 72 ncı maddesinde gösterildiği şekilde teminat verilmesi şarttır. Bu karar katı ve nihai olup hiç bir mercide tetkike tâbi tutulamaz.

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — İşbu kanunun ikinci maddesile beyanname usulüne tâbi tutulan ithalât ve ihracat tacirlerinin 1936 malî yılı kazanç vergisi bu kanundan evvelki hükümlere göre tarholunur. Bu mükellefler 1938 takvim yılı başından itibaren 2395 numaralı kanun mucibince beyanname itasile mükellef olanlar hakkında mevzu usul ve mec-

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — İşbu kanunun ikinci maddesile beyanname usulüne tâbi tutulan ithalât ve ihracat tacirlerinin 1936 malî yılı kazanç vergisi bu kanundan evvelki hükümlere göre tarholunur. Bu mükellefler 1938 takvim yılı başından itibaren 2395 numaralı kanun mucibince beyanname itasile mükellef olanlar

Mal. E.

Ad. E.

74 ncü maddenin (B) fıkrasına eklenen fıkras:

İktisad encümeninin teklifi aynen.

76 ncı maddeye eklenen fıkras:

Hesab mütehasısı kullanılan yerlerde dahi maliye müfettişleriyle varidat kontrolörleri ve kontrol memurları mektum vergiler için bu madde mucibince yapılacak tetkikatı ifaya salâhiyetlidirler.

MADDE 3 — İktisad encümeninin 3 ncü maddesi aynen.

74 ncü maddenin (B) fıkrasına eklenen fıkras:

Gayri menkul alıb veya yaptırıp satmağr meslek ittihaz edenlerin vergisi bu satışlara aid beyannamenin verildiği gün ödenir.

76 ncı maddeye eklenen fıkras:

Mütehasısı kullanılan yerlerde dahi maliye müfettişleriyle varidat kontrolörleri ve kontrol memurları mektum vergiler için bu madde mucibince yapılacak tetkikatı ifaya salâhiyetlidirler.

MADDE 3 — İşbu kanunun bordronun şekli, alâkdar tahakkuk dairesine verilmesi, muhteviyatının tediyeye edilmesi müddetlerine ve vaktinde verilmemesi hallerine aid olan ahkâmı, 1890 numaralı iktisadî buhran, 1980 numaralı muvazene ve 2882 numaralı hava kuvvetlerine yardım vergileri hakkındaki kanunlarda yazılı muameleler hakkında da caridir.

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — İktisad encümeninin birinci muvakkat maddesi aynen.

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — İktisad encümeninin maddesi aynen.

Ha.

hakkında mevzu usul ve mecburiyetlere tâbi olurlar.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — 2395 numaralı kanunun bu kanun ile değişen 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı vergi nisbetleri 1937 malî yılı vergilerine de şamildir. İşbu kanunun meriyetinden evvel cari nisbetlere göre tahakkuk ettirilmiş olan 1937 malî yılı vergileri bu dairede tashih olunur.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini yeri-ne getirmeğe Maliye vekili memurdur.

21 V - 1937

Bş V. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Ş. Saracođlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Saracođlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>M. Erkmen</i>

İk. B.

huriyetlere tâbi olurlar.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — 2395 nu-maralı kanunun bu kanun ile değişen 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı vergi nisbetleri 1937 malî yılı vergilerine de şamildir. İşbu kanunun meriyetinden evvel cari nisbetle-re göre tahakkuk ettirilmiş olan 1937 malî yılı vergileri bu dairede tashih olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini ic-roya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisad vekil-leri memurdur.

Mal. E.

Ad. E.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — 2395 numaralı kanunun bu kanun ile değişen 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı vergi nisbetleri 1937 mali yılı vergilerine de şamildir.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — İktisad encümeninin maddesi aynen.

MADDE 4 — İktisad encümeninin 4 ncü maddesi aynen.

MADDE 4 — İktisad encümeninin maddesi aynen.

MADDE 5 — İktisad encümeninin 5 nci maddesi aynen.

MADDE 5 — İktisad encümeninin maddesi aynen.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 171

Esas No. 1/830

10 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

2395 sayılı kazanç vergisi kanunu ile 1890 sayılı iktisadî buhran ve 1980 sayılı muvazene ve 2882 sayılı hava kuvvetlerine yardım vergileri kanunlarının bazı hükümlerinin değiştirilmesi ve bu kanunlara bazı hükümler ilâvesi hakkında olup Başvekâletin 24 - V - 1937 tarih ve 6/1797 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulup İktisad, Maliye ve Adliye encümenlerinin mazbatalarıyla birlikte encümenimize verilmiş olan kanun lâyihası Maliye vekili Fuad Ağralı ve Maliye vekâleti Siyasî müsteşarı Faik Baysal ve Varidat umum müdürü İsmail Hakkı Ülmen hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu:

Lâyiha, sureti umumiyede münhasran sayının iradile geçinen mükelleflerin vergileri üzerinde bazı tahfifler yapmakta ve bu kısma giren vatandaşlar için bazı muafiyetler koymakta ve eshamlı ve eshamsız şirketler arasında vergi matrahı noktasından mevcut olan farkı kaldırarak bütün şirketlerde verginin her şerike isabet eden hisse üzerinden alınması esasını vazetmekte ve bundan başka tatbikat neticesinde kazanç vergisi kanununun tahakkuk ve tahsil usullerinde yapılması faydalı olacağı anlaşılan tadilleri ihtiva etmektedir.

Verilen izahata göre, Hükûmetçe vasıtasız vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil hükümlerini ve itiraz ve temyiz usullerini tevhid ve tensik üzere hazırlanmakta olan vasıtasız vergiler kanunu lâyihasının tetkikatı henüz ikmal edilmemiş olup bu tetkikatın ikmaline kadar şimdiden değiştirilmesi zarurî görülen bazı hükümlerin müstacelen değiştirilmesini temin maksadile bu lâyihanın sevk edildiği anlaşılmıştır.

Hükûmetçe izah olunan sebebler varid görülerek encümenimiz esas itibarıyla lâyihanın kabulüne karar vermiş ve lâyiha üzerinde aşağıdaki değişiklikleri yapmıştır:

Lâyihanın yazılış tarzı, yapılmış olan değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu tetkik edecekler için müşkülât tevliid edecek şekilde görülmüş olmakla bu yazılış tarzı encümenimizce değiştirilerek tadil edilen veya hükmüne yeni

bir ilâve yapılan her madde ayrıca yazılmak ve yapılan ilâvelerin nelerden ibaret olduğu her maddede ayrı ayrı gösterilmek suretile tertib tarzı yeni bir şekle konulmuştur.

15 nci madde ile kabul eylemiş olduğumuz kanunun 64 ncü maddesine eklenen hüküm üzerinde encümenimizce tevakkuf edilmiştir. Bu fıkra, tetkiki itiraz komisyonlarınca haksızlığın karar verilen hallerde itirazın münhasran tahsilini tehir maksadile yapıldığı anlaşıldığı takdirde itiraz komisyonlarınca bu gibilerin vergilerine yüzde ona kadar zam yapılması esasını ihtiva eylemektedir. Bu günkü mevzuata göre itirazlı vergilerin tahsili, tetkiki itiraz komisyonlarınca kararına kadar tehir edilmekte olup bu hükümden istifade maksadile bazı mükelleflerin bilâsebeb itirazlarda buldukları ve bu yüzden vergilerin tahsili geciktiği gibi komisyonların da lüzumsuz yere işgal edildiği ve haklı itirazları tetkika yeter derecede vakit bulamadıkları Hükûmetin izahatından anlaşılmış olmakla bu hale meydan vermemek için böyle bir tedbirin alınmasına lüzum görülmüştür.

Encümenimiz, yaptığı müzakerelerden sonra umumî kanunlarca da kabul edilmiş olan bu esasın bu vergi mevzuatında da kabul edilmesinin münasib olacağı ve bu kararları kabul etmeyenlerin Temyiz komisyonlarına müracaat yolları da açık bulunduğundan muhtemel herhangi bir haksızlığa meydan kalmayacağı neticesine varmıştır.

Hükûmetçe teklif edilen lâyihanın dördüncü maddesinde beyan olunan cibayeti tahsili emval kanununa tâbi vergi ve resimler hakkındaki tehiri icra vaziyetine gelince; mevcut mevzuatımız mükellefler tarafından Devlet şûrasına dava açılmadan mükellefin müracaati üzerine Şûraca tehiri icraya karar verilmesine mâni olduğu gibi Adliye encümeninin tetkikatı sırasında encümenine davet edilen Devlet Şûrası deavi dairesi reisi de kendilerine bir dava açılmış olmadıkça tehiri icraya karar vermenin mevzuatımıza uygun olmadığını ve böyle bir kararın Devlet

şûrasından çıkmasma imkân bulunmadığını beyan etmiş olup encümenimiz de Hükûmetin teklifi veçhile Devlet şûrasından bu yolda bazı tehirî kararları çıkmış olsa bile bu nevi kararların istikbalde tekerrür etmeyeceği ve bundan dolayı yeni bir tesis yapmanın da zait olacağını düşünerek Adliye encümeninin mütaleası veçhile maddenin lâyihadan çıkarılmasını muvafık bulmuştur.

Gayrimenkul mal alıb veya yaptırıp satmağr meslek ittihaz edenlerin de vergi ile mükellef oldukları halde kazanç vergisi kanununda bunlara aid verginin sureti tarhi açıkça gösterilmemiş olmasından dolayı bunların seyyar mükellefler gibi gösterilerek gayrisafi kazanç üzerinden vergiye tâbi tutuldukları, halbuki, yaptıkları iş dolayısıyla bu şekil mükellefiyeti muvafık olmayacağı görülerek bunların da beyannameye tâbiyeti derpiş edilmiş ve bu yolda Hükûmetçe teklif yapılmış. İktisad encümenince de bunlar hakkında müteahhidler gibi istisnai muamele tatbiki münasib görülerek mükellefiyet şekli bu suretle değiştirilmiş vee bu tadile Encümenimizce de iştirak olunmuştur. Ancak İktisad encümenince tesbit edilen şekle göre bu mükelleflerin sattıkları gayrimenkulleri beyanname ile bildirmeleri ve vergilerini de aynı usule göre ödemeleri kabul edildiği halde bunları yapmazlarsa haklarında ne muamele yapılacağı gösterilmemiş olduğundan bunu temin mak-

sadile Encümenimiz tarafından lâyihaya eklenen yeni bir madde ile bunlar beyanname vermedikleri takdirde haklarında kazanç kanununun resen tarhiyata müteallik hükümleri tatbik edileceği ve beyanname verib de aynı günde vergiyi tediye etmedikleri takdirde de vergilerine yüzde on zam yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Encümenimiz lâyihanın diğer hükümlerini Adliye encümeninin yaptığı değişiklikler daire-sinde kabul eylemiş bulunmaktadır.

Müstacelen müzakere dileğiyle Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Rs.	Rs. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Ş. Özkan	Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz
Kâ.		
İstanbul	Balıkesir	Çorum
F. Öymen	E. Adakan	M. Cantekin
Edirne	Gazi Anteb	İzmir
F. Kaltakkıran	A. H. Ayerdem	K. İnang
İzmir	Kayseri	Kırşehir
H. Çakır	N. Kerven	M. Seyfeli
Malatya	Manisa	Maraş
O. Taner	T. Türkoğlu	A. Tiridoğlu
Muş	Muş	Ordu
Ş. Çiloğlu	Ş. Ataman	H. Yalman
Seyhan	Sivas	
Naci Eldeniz	Remzi Çiner	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*Kazanç vergisi hakkındaki 2395 numaralı kanun-
la 1890, 1980 ve 2882 numaralı kanunların bazı
hükümlerini değiştiren kanun lâyihası*

MADDE 1 — 2395 sayılı kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 13 ncü fıkrasına aşağıdaki fıkra eklenmiştir. (Ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvanile, nakliyeciliği itiyat etmeksizin ara sıra ücretle eşya nakleden köylüler).

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 3 ncü maddesinin 16 ncı fıkrasına aşağıdaki fıkra eklenmiştir. (60 kuruşa kadar olan işçi gündelikleriyle 120 kuruşa kadar olan gündeliklerin 60 kuruşu).

MADDE 3 — Mezkûr kanunun 4 ncü maddesinin 2 numaralı bendinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

B) Anonim eshamlı ve eshamsız komandit, limited ve sermayesi üzerine kazanç dağıtan kooperatif şirketlerde vergi, hisselerine göre hesap edilmekle beraber bu şirketlerin hükmî şahsiyetlerinden talep olunur.

MADDE 4 — Mezkûr kanunun 7 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasına aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

(İthalât ve ihracat ticaretile iştigal edenler, ticaret ve zahire borsası bulunan yerlerde bu borsalarda alınıp satılan mallar üzerine komisyonculuk yapanlar).

MADDE 5 — Mezkûr kanunun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Umumî, mülhak ve hususî bütçeli daire ve müesseselere, bankalara, sermayesinin en za yarısı Devlete aid olan müesseselere, menafii umumiyeye hâdim cemiyetlere ve imtiyazlı şirketlere karşı derece, derece taahhüdatta bulunanlar bu taahhüdlerinden dolayı beyanname vermezler.

Yukarıda yazılı daire, müessese ve müteahhidler taahhüdün yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde keyfiyeti alâkalı varidat dairesine yazı ile bildirmeğe mecburdurlar.

Bu kanunun tatbikında yukarıda yazılı daire ve müesseselere karşı bir malm tesliminin veya munhasıran fikrî ve bedenî bir hizmet mahiyetinde olmamak şartile bir işin yapılmasının

mukaveleli, mukavelesiz deruhde edilmesi ve gayrimenkul alıp satmayı meslek ittihaz edenlerce keza mukaveleli, mukavelesiz gayrimenkul satılması taahhüd sayılır.

Mecmu bedeli 500 lirayı (dahil) geçmeyen mubayaa ve işlerle alelrltak menkul ve gayrimenkul icarı taahhüd sayılmaz).

MADDE 6 — Mezkûr kanunun 8 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

4) Gayrimenkul alıp veya yaptırıp satmağı meslek ittihaz edenler her ay içinde sattıkları gayrimenkulün cinsini, kâin olduğu mahalli, numarasını, müşterinin adını, soy adını ve adresini, satış kıymetini bir beyannameile icraya ticaret ettiği ve şayet muayyen bir iş yeri yoksa ikametgâhının bulunduğu varidat dairesine bildirmeğe mecburdurlar:

MADDE 7 — Mezkûr kanunun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Beyannameye tâbi alup ta 31 nci madde haricinde kalan mükelleflerden:

1 - Merkezleri Türkiyede bulunan adi komandit, limited, kollektif ve kazanç dağıtan kooperatif şirketlerle merkezleri ecnebi memleketlerde bulunan bu gibi şirketlerin Türkiyedeki şube veya teşekkülleri aşağıdaki nisbette vergi verirler:

Vergiye tâbi kazancın;

10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,

10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından %20,

20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından % 25,

50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

II - 6 ncı maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında yazılı müesseselerle 7 nci maddede yazılı mükellefler ve 47 nci madde mucibince beyanname vermeği tercih edenler (kollektifler haric) aşağıda yazılı nisbetler dairesinde vergi verirler:

Vergiye tâbi kazancın;

5 000 liraya kadar olan kısmından % 12,

5 001 liradan 10 000 liraya kadar olan kısmından % 15,

10 001 liradan 20 000 liraya kadar olan kısmından % 20,

20 001 liradan 50 000 liraya kadar olan kısmından % 25,

50 001 lira ve daha fazlasından % 30.

Devamlı hizmet kabul eden serbest meslek erbabı hariç olmak üzere vergileri istihkaklarının tediyesi sırasında kesilmesi lâzım gelen 28 nci maddedeki mükelleflerin vergileri de bu nisbet üzerinden hesap olunur.

İdare meclislerinin reis ve azaları hisseleri le huzur hakları, her nevi müessis ve intifa hisseleri ve şirketler müdür ve memurlarının temettü hisseleri ve murakıblere verilen ücret ve aidat ta bu nisbetler üzerinden vergiye aâbi tutulur.

MADDE 8 — Mezkûr kanunun 33 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

8 nci maddenin 4 numaralı fıkrasında yazılı mükelleflerin vergi nisbeti beyanname ile bildirilen satış kıymetinin yüzde biridir.

MADDE 9 — Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Gündelik gayrisafi kazançları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden:

a) Denizde, nehirde, ırmak ve göllerde ve karada her nevi nakil ve cer vasıtalarında ücretle çalışanlar, inşaat ve imalâтта götürü, aylık veya gündelik ücret mukabilinde devamlı veya muvakkat surette iş alan amele ve her nevi seyyar satıcılar, işçiler ve hammallar, kundura boyacıları ve 30 ncu maddenin son fıkrasında yazılı müstahdemlerden gündelik gayrisafi kazançlarının (10) misli;

b) Her nevi nakil ve cer vasıtasını mal sahibi veya müstecir sıfatile işletenler, inşaat ve imalâтта çalışan ustalar, seyyar sanatkârlar, vapur lokanta ve büfelerini işletenler, simsarlar, dellâllar, kabzmallar ve madrabazlardan gündelik gayrisafi kazançlarının (12) misli;

c) (1) nci maddenin (D) fıkrasına dahil olan iş ve teşebbüsler erbabının gündelik gayrisafi kazançlarının (20) misli; üzerinden vergi alınır.

ç) Ecnebi memleketlerden gelen artistlerle temsil ve her nevi oyun heyetlerinin vergileri:

I - Biletle girilen ve içinde konsumasyon yapılmayan yerlerde çalıştıkları takdirde 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanıla-

cak duhuliyeye biletlerinin muhtevi bulunduğu mebalığın tamamı üzerinden % 5 nisbetinde;

II - Biletle girilmeyerek içinde konsumasyon yapılan yerlerde çalışmalarını halinde 27 nci maddede tevfiikan;

III - Biletle girilmekle beraber içinde konsumasyon yapılan yerlerde çalışırlarsa 74 ncü maddenin (D) fıkrası mucibince kullanılacak duhuliyeye biletlerinin muhtevi bulunduğu mebalığın tamamı üzerinden % 5 e zamimeten 27 nci madde hükmünce; hesablanır.

d) İstanbul balıkhanesindeki seyyar kabzmalların vergi nisbeti, bunlara balıkhaneye ödenen paranın % 5 idir. (3 ncü maddenin 9 ncu fıkrasındaki balıkçılar hariç).

MADDE 10 — Mezkûr kanunun 52 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Resen tarhedilen vergiler İstanbulda alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine tebliğ edilir.

MADDE 11 — Mezkûr kanunun 55 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Aynı şehir veya kasaba dahilinde iş yerlerinin değiştirilmesi işi bırakma sayılmaz. Mükellefler, bu kabul tebeddülleri vukuları tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkadar varidat idaresine yazılı ile haber vermeğe mecburdurlar.

İş yerlerini bu suretle değiştirenlerden işgal ettikleri yerlerin gayrisafi iradları üzerinden vergiye tâbi tutulanların ertesi malî yıl için tarhedilecek vergileri bu yerin o malî yıla takaddüm eden takvim yılı başlangıcındaki iradları üzerinden ve her birindeki çalışma müddetlerine göre hesap olunur.

MADDE 12 — Mezkûr kanunun 58 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

55 nci maddenin son fıkrasında yazılı şekilde iş yerlerinin değiştirilmesini müddeti içinde bildirmeyenlerin ilk yıl vergilerine % 15 zammolunur.

MADDE 13 — Mezkûr kanunun 61 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Varidat dairesi namma itiraz hakkı İstanbulda alâkadar maliye şubesi tahakkuk şefliğine aiddir. Bu itiraznamelerin şube defterine kaydedildiği tarih varidat dairesine teslim tarihi

sayılır.

MADDE 14 — Mezkûr kanunun 63 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Bir şehirde teşkil olunan muvazzaf tetkiki itiraz komisyonları bu şehrin merbut olduğu diğer kazalarına aid itiraz evrakını tetkike Maliye vekâletince memur edilebilirler.

MADDE 15 — Mezkûr kanunun 64 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Tetkiki itiraz komisyonlarınca mükellefin haksızlığına karar verilen hallerde itirazın munhasıran verginin tahsilini tehir maksadile yapıldığı delillerle sabit olduğu takdirde komisyonca verginin aslına % 10 a kadar zam yapılması karar altına alınır.

MADDE 16 — Mezkûr kanunun 65 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

İstanbulda itiraz komisyonları kararları alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine birinci fıkrada yazılı şekilde teslim edilir.

MADDE 17 — Mezkûr kanunun 70 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Temyiz komisyonlarının nihai kararları İstanbulda alâkadar Maliye şubesi tahakkuk şefliğine gönderilir.

MADDE 18 — Mezkûr kanunun 74 ncü maddesinin (B) fıkrasına aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Gayrimenkul alıp veya yaptırıp satmağı meslek ittihaz edenlerin vergisi bu satışlara aid beyannamenin verildiği gün ödenir.

MADDE 19 — 74 ncü maddenin (F) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Gerek beyanname usulünde, gerek gayrisafi iratları üzerinden vergiye tâbi tutulan mükelleflerden işlerini terkedenlerin terk tarihine kadar geçen müddete aid vergileri, ilk ihbarnamenin tebliğinden itibaren on beş gün zarfında defaten tahsil olunur.

MADDE 20 — Mezkûr kanunun 76 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Mutahassıs kullanılan yerlerde dahi Maliye müfettişleriyle varidat kontrolörleri ve kontrol memurları mektup vergiler için bu madde mucibince yapılacak tetkikatı ifaya salâhiyetlidirler.

MADDE 21 — Mezkûr kanunun 78 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Verginin taallük ettiği malî yılın sonundan itibaren her hangi sebeble olursa olsun hakiki şahıslarda üç ve hükmi şahıslarda dört yıl içinde tarhedilmeyen ve tarhedilib te katileştiği malî yılı takip eden malî yıldan itibaren beş yıl içinde tahsil olunmayan vergiler müruruza mana uğrar. Ruhsat tezkereleri ve vergi karneleri harçları da aynı hükme tâbidir. Ecnebi memleketlerde bulunanlar için tahsil müruru zamanı on senedir.

MADDE 22 — Mezkûr kanunun 82 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Ruhsat tezkeresi aşağıda yazılı harçlar mukabilinde verilir:

a) 6 ncı ve 7 nci maddelerde yazılı mükelleflerle 47 nci madde mucibince beyannameye tâbi tutulan mükellefler için 25 lira;

b) 8 nci maddede yazılı mükellefler için, damga pulu ve kıymetli evrak bayileri hariç olmak üzere 4 lira;

c) İşgal ettikleri mahallerin gayrisafi iratları vergilerine matrah ittihaz edilen mükelleflerden gayrisafi iratları 500 liradan aşağı olanlar için 1 lira ve 500 lira ve daha fazla olanlar için 2 lira ve noter vazifesini gören Adliye memurlarıyla damga pulu ve kıymetli evrak bayileri için 1 liradır.

MADDE 23 — Bu kanunun 6 ncü maddesinde yazılı gayrimenkul alıp veya yaptırıp satmağı meslek ittihaz edenler tarafından vaktinde beyanname verilmediği takdirde haklarında 2395 sayılı kanunun resen tarhiyata müteallik hükümleri tatbik olunur.

Bunlar beyannameyi vaktinde verip te vergiyi ödemedikleri takdirde vergileri % 10 zammile tahsil olunur.

MADDE 24 — 2395 sayılı kanunun bordronun şekli, alâkadar tahakkuk dairesine verilmesi, muhteviyatının tediyeye edilmesi müddetlerine ve vaktinde verilmemesi hallerine aid olan ahkâmı, 1890 sayılı iktisadî buhran, 1980 sayılı muvazene ve 2882 sayılı hava kuvvetlerine yardım vergileri hakkındaki kanunlarda yazılı muameleler hakkında da caridir.

MUVAKKAT MADDE 1 — İşbu kanun ile yeniden beyanname usulüne tâbi tutulanların

1938 malî yılı kazanç vergisi bu kanundan evvelki hükümlere göre tarholunur. Bu mükellefler 1938 takvim yılı başından itibaren 2395 sayılı kanun mucibince beyanname itasile mükellef olanlar hakkında mevzu usul ve mecburiyetlere tâbi olurlar.

MUVAKKAT MADDE 2 — 2395 sayılı kanunun bu kanunla değişen 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı vergi nisbetleri 1937 malî

yılı vergilerine de şamildir. İşbu kanunun me-riyetinden evvel cari nisbetlere göre tahakkuk ettirilmiş olan 1937 malî yılı vergileri bu dairede tashih olunur.

MADDE 25 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 26 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisad vekilleri memurdur.

